

**Typus mundi in quo eius calamitates et pericula nec non
divini, humanique amoris antipathia, emblematicè
proponuntur / a RR. C. S. J. A.**

<https://hdl.handle.net/1874/9879>

10 gbr 1819 No 2322

gce

TYPVS
MVNDI
 in quo eius
CALAMITATES
 et
PERICVLA
 nec non
 Diuini, humanique
AMORIS
ANTIPATHIA,
Emblematicè proponuntur
 a
RR.C.S.I.A.

ANTVERPIÆ
Apud Ioan. Gnobbaert.
 1627.

Cum gratia et privilegio Regis Catholici.

Quam sedet mihi terra, dum caelum adspicio!

Phil's de Mallery fecit

I. Cuabbaert sc. cur. Privilegio.

S. P.

IGNATIO
LOYOLA
SOCIETATIS
IESV

FUNDATORI

S.

Quàm fordet mihi terra, dum cœlum aspicio!

Nocturnâ LOYOLA diem dum spectat, & aula
Sydereâ vigiles, non sine lege, faces;
Cœlum ardet; cœlum suspirat; & vndique votis
Igneus, è terris emicat in superos.
Emicat; & visis animans ex ignibus ignes,
Tot patitur flammâs, quot parit æthra faces:
Totus & in flammâs, iam nomine teste, & in ignes
Iret; ni socias gigneret ignis aquas.

DEDICATIO.

*Sed velut oppositas fluvij petulantia ripas
 Dum quatit, effusis vincitur agger aquis :
 Sic vbi, non solitos agitans IGNATIVS æstus,
 Feruet, se teneras eliquat in lacrymas :
 Quin super-effuso latè rigat omnia fletu,
 Et linguam tacitis vndique inundat aquis.
 Illa filet, nihil ad lacrymas se posse professa :
 Scilicet & linguæ lacryma pondus habet.
 Hæc leni interea præterfluit ora susurro,
 Eâq; genis ducto fonte, pererrat humum.
 Non ita cogit hyems pluuias in vellera guttas ;
 Vt nudam niuea cyclade donet humum :
 Non ita nascentes aurora præoccupat herbas :
 Non ita lactentem roscida gemma thymum.
 Non luctum vox vlla notat, suspiria flammam
 Nulla sonant; mutus omnia fletus agit.
 At simul vt luctus vox fluctibus extulit ora,
 Inuenitq; suos naufraga lingua sonos :
 Ingemit; & fixis in cœlum obtutibus, inquit :
 Quâ mihi, dū specto sydera, sordet humus!
 At cur sordet humus, gemino quam flumine lumen
 Abluit? vnda facit puluere mixta lutum.*

Tibi

DEDICATIO.

Tibi ergo B. IGNATI, tibi heros
 fortissime, qui fortunæ copias,
 qui carnis illecebras, qui gentilium
 tuorum titulos, & si quid præterea,
 in hac rerum vniuersitate mortales
 suspiciunt, intento semper in cælos
 vultu, & animo despexisti; tibi in-
 quam, emblematicum hunc M V N-
 D I T Y P V M, ac serium de *gemino a-*
more ludum dicamus, consecramus-
 que. Cui enim potiùs? tuis fonti-
 bus rigamur quotidie; tibi refundi-
 mus, quod hausimus ex te: tu calamos
 nostros animas; tibi viuere primū in-
 cipient. Tu arma, quæ M V N D V S præ-
 ceperat; aut certè iam pridem sibi di-
 canda sperauerat, ad Virginis tholum
 suffixisti; vt essent nouæ militiæ rudi-
 menta, quæ fuerant veteris tropæa
 A 3 fortu-

DEDICATIO.

fortunæ. Te *uterque Amor*, in quâ luderet, palæstram elegit. Et vincere quidem visus est *terrenus*, quamdiu personâ ad gratiam ingeniosè compositâ, diuinum quid ementiens, hoc quasi merito suo, animum sibi tuum adiungere studuit. At vbi iam excreuit in luctam lusus, lucta in luctû, luctus in lacrymas; defluxit è vestigio, quæ fucum fecerat, cerussa; defloruit personæ gratia; & lutulenta *terra* fæx, quæ in larvam hæctenus coaluerat,

Furtiuis nudata coloribus,

vel inuitam se prodidit. Nec adhuc se totam prodiderat; & totam iam oderas. Satis nimirum superque erat animo vel ad *mundi* inuidiam generoso, quàm proximè à periculo abfuisse. Vicisti ergo tunc, cum credi posses
per-

D E D I C A T I O .

perdidisse. Aufim dicere: numquam viciffes; nifi fic perdidiffes. *Divini Amoris* crediderim globum illum fuiffe, quo, non tam crus, quàm animus tuus vulneratus eft. Fœlix vulnus! quod te *mundi calamitates* edocuit, dedocuit *pericula*. fœlix globus! qui inhærentem altè pectori tuo *terræ* globum quàm celerrimè excuffit, & expreffo inter allifionem tinnitu, inanias illū fuas explicare coëgit,

--- --- --- iuffitq; fateris;

Quanta subarato mendacia tinniat auro.
 fœlix globus! qui viam aperuit, quâ *Amorem mundi*, illudere tibi meditantem, fœliciffimè eluderes, & *divino* colludere difceres. Aperuit nimirum animum tuum cœlo, *mundo* claufit. verbo dicam: obfuit, vt prodeffet;

DEDICATIO.

perdere te coëgit , vt vinceres.

Ad tuas itaque aras B. IGNA TI, qui
adeò generosè victorem tuum victus
subiugasti, votiuas has ingenij nostri
tabellas suspēdimus: vnum hoc dum-
taxat orantes; vt opusculum hoc, si
aut ex tua, aut ex sua dignitate specte-
tur, exiguum, si ex labore, mediocre, si
ex animo, magnum, ea animi benigni-
tate suscipias; vt ex nostro in litterarū
studiis progressu, quem tuo vnus fa-
uore speramus in posterū, facilè om-
nes intelligant id tibi quàm maximè
gratum atque acceptum fuisse. Susci-
pies, non dubito; & clientes tuos pa-
tronus audies. Nec enim est demissio-
nis tuæ (quæ se semper abiecit ad om-
nia) abiecta despiciere, nec gloriæ, be-
neuolentiâ à nobis vinci posse.

RR. C. S. I. A.

AD LECTOREM.

A Morem hîc audis, lector? ne time; castus est. Mundum? ne expallesce; mundus est. Ludimus; sed piè. Passeres, Columbas, Corinnas nostri exhorrescunt calami, execrantur animi. Amorem profanum damus; sed ut fugias: diuinum; ut sequaris. Nec tamen iubemus te magni aliquid à tyrone calamo expectare. Iuuenes sumus, Rhetores sumus. Si grande quid expectas, ludimus. Emblemata versibus illustrare placuit, ex temporaneo pene aliquot dierum carmine, non librum scribere. Si nullum alium hinc fructum referimus; certè studuimus. Tu interim vel hoc ipso beneuoli in te animi fructu frue-re, & vale.

AV LECTEUR.

CÉ tant dedale & renommé ingenieur Archimede, a jadis faict voir à nos ancestres en vne sphere crystalline, parsemée des flamboyants rubis des estoilles, vn prodigieux racueil de la Celeste voute, au grand estonnement de Iuppiter & tous les Dieux: mais voicy à l'enuie d'Archimede dechiffrée en vn petit pourtraict la demesurée immensité du monde; non pas embellie de tant d'estoilles & astres, mais parsemée de mille *miseres & perils*; & en oultre trauaillée par vne continuelle *antipathie de deux Amours*. I'espere que vous la contemplerez d'vne benigne œillade; & ferez accroistre ce merueille, monstrant que le Microcosme peut aisement comprendre ce Megalocosme.

VOOR-

V O O R - R E D E N D E S

D R V C K E R S

T O T D E N L E S E R.

Goetwillighen Leser/ op dat v. l. niet en soude gheheelyck berooft blijven van't wel- genoe- ghen/ dat v. l. soude moghen ghenieten in het aen- mercken van dese Sinne-beelden/ dooz de welke de ellenden ende perijckelen deser werelt leven- digh af-ghemaelt/ ende de teghen-een- strijdigen tusschen de wereltlycke ende goddelicke liefde claerlyck vertooght wordē: soo hebbe ick besorght/ dat tot verclaringhe der selver eenighe korte Bez- der-duytsche ghedichten hier zijn by-ghewoght; trachtende hier dooz in v. l. dese vrychte te doen; te weten/ dat v. l. dooz de upt-nementhepdt ende schoonhepdt der goddelijcker liefde ontsteken en- de aenghewackert zijnde / de werelt met hare sot- ternijen ende ydelheden cloeckmoedelyck mach verfoepen / oft die ten minsten maer achten naer hare weerde. Arbepdt dan dit daer upt te trecken/ ende vaert wel.

V. L. dienstvillighen

I A N C N O B B A E R T.

Mun.

Totus mundus in maligno (mali ligno) positus est.

I. Ioan. 5.

Pitts de Mallory fecit.

I. Cuobbaert exc. cum Privilegio.

I.

Mundus in ma-li ligno positus est.

O Mina sunt hominum mali pendentia ligno:
Arbore in hac mundi statq₃, caditq₃ salus.

*Poma quot hac arbor, tot ramis sustinet orbes;
 Non bene vis tantum tantula portat onus.*

Non ferat hoc Atlas, non nubifer Apenninus;

Non pariter iunctis Pindus, & Ossa iugis;

Parnassusue biceps, vario neque vertice Taurus:

Pars orbis toto scilicet orbe minor.

O malè fulta salus! fragili malè credita malo!

Quàm res precipiti stat tua, munde, loco!

Heu quid Adame, paras? orbem fulcire labantem?

Impar pondus habet viribus ille tuis.

Corruet, inuoluetq₃ pari se, teq₃ ruinâ.

Corruet, hoc lentum est; ni fugis, ecce ruit.

Si nescis; putri pendent hac poma genistâ,

Inq₃ manus, digito vix bene tacta, fluent.

Hinc

Hinc fuge, nec blando nimium confide colori:
 Ille color vermem, quem tegit, intus habet.
 Mors inclusa latet: vitæ malè creditur arbor,
 Quod valeat vitam tollere, virus inest.
 Vesceris? ah pransos pestis populabitur artus;
 Oreq; deluso dira venena trahes.
 Venturos aded tangent ea fata nepotes,
 Imaq; natorum serpet ad ossa lues.
 Poma manu prensare caue, tetigisse, perisse est:
 Tangere sed nimium est, tangere velle nocet.
 Et nocuit vidisse: nocet, mihi crede, videri:
 Regulus hîc tacitâ prospicit è latebrâ.
 Serpenti ne fide; malus latet Anguis in angue,
 Te fore, fallaci sibilat ore, Deum;
 Notitiamq; boni spondet, pariterq; malorum.
 Heu mala quam cupias noscere, plura scies!

I.

Sans l'aide d'Hercules, Atlas porteur des astres,
Eust mis le ciel en piece, les Dieux en mil def-
astres :

Et quoy ? supportera du monde le grand pois
Vn vermolu pomier ? nō, nō ; mais biē la croix.

I.

Blucht Adam ; dwinght uw' ooght / dwinght uw'
handt / dwinght uw' sinnen /
'Ten is noch vzeught / noch vzeucht / dees' vzechten
te beminnen.

Haer leven / is u doodr. sp vallen ; blijft ghy staen ?
Loopt by ; den boom is vzoosch ; de wereldd
hanght daer aen.

Sic

Sic malum cecit unicum in omne malum.

Phls de Mallery fecit

I. Cuobbaert exc. cum Privilegio.

I I.

Sic malum creuit vnicum in omne malum.

Quondam dirceis (si vera est fabula) campis
 Horrida Cadmeo semine nata phalanx:
 Impia, crudelis, iurata exscindere Cœlum,
 Et mox fraternâ cade cruenta manus.
 Tu quoq; Pandora delusus fraude Promethei,
 Sparsisti humanum virus in exitium.
 Quò repetita procul duplicis mendacia fama?
 Parcite. mentiri fabula nulla solet.
 Nomine si verso fias, Adame, Prometheus;
 Tu Cadmus, pomum dens sit; & historia est.
 Seuisti vetitâ decerptum ex arbore fœtum,
 Pullulat hoc scelerum semine dira seges.
 Hinc quæ non vidit, quæ non mala pertulit orbis!
 Armata in nostras Terra, Polusq; neces.
 Hostis homo grauis ipse sibi est, semperq; negata
 Quærit, & in vitium fertile pectus habet.
 Huic inflat tumidas ventosa superbia venas;
 Hic sitit in rutilis, Tantalus alter, aquis;

Ille

Ille litat Cereris; se deuouet ille Lyæo;
 In castris Paphiæ militat alter heræ;
 Alter in optatis sectatur mollia rebus
 Otia; sed faustâ non reditura vice.
 Huic animum rabido furor, iraq̄, concutit œstro;
 Intima huic ater viscera liuor edit.
 Pene gyganteo scanduntur sidera fastu,
 Pene Deum superâ pellere sede iuuat.
 Terra caue, fremit infensi grauis ira Tonantis;
 Iam tua, iam plectit crimina; terra paue.
 Nónne vides, vt præcipiti ruat aethere fulmen?
 Vndique disrupto sulphur vt axe pluat?
 Vt ferus excussis Boreas bacchetur habenis?
 Hauriat vt curuas vndaq̄, morsq̄ rates?
 Nempe Helice, Pharos illa animi, dux optima vitæ
 Cimmeriâ ratio nocte sepulta iacet.
 Dirigit extinctâ clauum ratione voluntas,
 Mersaq̄, tot scelerum pondere vita perit.
 En mala quot surgunt malè mansi è semine Mali!
 Sic malum creuit vnicum in omne malū.

O cruel

II.

O cruel changement ! fiere metamorphose !
 La semence d'vn fruiet, quelle metempychose !
 Se change en carnaciers animaux ; voir en
 maux,
 Qui vont brisant le monde par mill' & mille
 fleaux.

II.

⊙ Adam, wat een quaet heest ons dit saet ghedaen !
 Niemand en isser by / niemand en kan 't ontgaen,
 Het vyer / de locht / de zee / de aerde draegt ons haet ;
 Dit seben-hoofdich dier / dooz-eet ons met sijn
 quaet.
 Ghy hebt met grootē lust dit sacpkē eens gesaeyt ;
 Maer wy met d'uck en sweet / geduerigh dat ghe-
 maeyt.

Vt potias, patioe. Patieis, non potieis.

III.

Vt potiar, patior. Patieris, non potieris.

STulte Cupido caue; nocet emptæ dolore voluptas:
Quantula, quàm certis foeta volupta malis!

Dulcia promittit mundus; sed amara propinat:

Sub mellis laruâ dira Aconita bibes.

Malim ego boletum Claudî, cœnam ué Thyestæ:

Malim ego Medæ pocula mixta manu.

Mella putas? mellis sunt fella imitata colorem.

Vnica vix mundo guttula mellis inest.

Fella iube fieri mutato nomine mella;

Mella tamen stimulis, vndiq; cincta leges.

Balsama sic diri vallant preciosa Cerastræ;

Sic rosa spinoso nupta satellitio.

Heu! spoliare opibus nequidquam alueâria tentas:

Vt patiare; tamen non potiere fauis.

Erumpet portis, & totis vndique castris

Stridula mellipari te premet ira gregis.

Turmatimq̄, leues quatiens stridoribus auras,
 Punget, & infestâ te terebrabit acu.

Non sic torta nocent Parthi fugientis ab arcu
 Tela, venenatas tela datura neces:

Nec tam presentem morsu fert vipera pestem.

Heu fuge, mortifero dente volupta necat.

Sincero vis ~~ut~~ frui? cœli vbera suge;

Inde bibes nullis illita mella dolis.

Gardez

III.

Gardez vous follastreau, gardez vous de ces ruche-
ches,

Où ces petits archers vous ont mis des embu-
sches.

Le rayon est rauy, la proye est emportée :
Au lieu du doux nectar, aurez la main naurée.

III.

Wat honigh s met beel quaets / en bitterhepdt s te
kopen ;

'Tis al te dier betaelt: maer bus om niet te loopē/
En soecken 't soet in 't suer; 't is in de zee dē haes/
Den visch in 't bosch ghesocht; 't is sotrichept 't is
raes,

III.

Quis leuior? cui plus ponderis addit amor.

Phls de Mallery fecit.

I. Cuobbaert exc. cum Privilegio.

I V.

Quis leuior? cui plus ponderis addit amor.

FRustrâ Cypridis impiger puelle,
 Totos niteris, atque perdis annos,
 Addens pondera, ponderiq₃ pondus:
 Namq₃ addas licet, vsque, & vsque pondus,
 Et Mundos cumules Cupido Mundis,
 Appendet minus vsque, & vsque Mundus.
 Leuis sibilus est sonantis aure,
 Seu Neptune tua ambulat per arua,
 Seu dum Flora tuum natat per æquor.
 Et spuma est leuis è latrante Ponto,
 Et alâ leuis est volante pluma,
 Et leuis palea est, leuisq₃ arundo,
 Et pilus leuis est, leuisq₃ stupa,
 Lanugo leuis est, leuisq₃ fumus,
 Sunt leues atomi, leuisq₃ puluis,
 Et nubes leuis est, leuesq₃ flamma,
 Quas ruptâ iaculatur athra nube:

*Ast leuissimus est leuissimorum,
Et vmbra leuior leuissimorum.*

*Mundus omnium; & vsque permanebit,
Dum Mundo dominabitur Cupido.*

*Quid bulla leuius, sequace bulla,
Quam sapone animans, breuiq; concha
Tenelli creat halitus puelli?*

At si dius Amor libret bilancem,

Præ bulla est leuis, halituq; Mundus.

Scis quidnam leuius putem esse Mundo?

Si nescis, breuibus docebo: N I L est.

C'est

IV.

C'est vray Monde leger, que le bouillon volage
 Par l'ocean de l'air s'enuole, ram', & nage
 A la mercy des vents; mais encor vous deuanco
 Ce bouffy diamant, au poids de la balance.

IV.

Waer toe al dit ghewicht:
 De werelt is te licht:
 Den bobbel van dit kindt/
 Is zeepe/locht/en windt:
 Maer desen aerdtſchen bol
 Is ydel/voofch/en hol:
 Ja anders niet dan niet/
 Met eenen ſchijn van ier.

Hic vertitur orbis.

Phil's de Mallery fecit.

I. Cnobbaert exc. cum Privilegio.

V.

His vertitur Orbis.

Est Vertumnus Amor, formas se fingit in omnes;
Talia, si Protheus quis fuit, ora tulit.

Tela vibrat miles; venator retia tendit;

Nunc prece, nunc precio, nunc agit ille minis.

Nunc tonitru, trifidaeq; imitatus cuspidis ignes

Ima crematuras spargit in ossa faces.

Ludit, & illudit positis nunc histrio telis.

Munde, caue tectos in tua damna dolos.

Spicula ponit Amor; sed tu ne pone timorem;

Est arcus, flagrum quod puerile putas.

Mox iterum aptato lunabit cornua neruo,

Lethalisq; tuum figet arundo iecur.

Ludenti ne crede; magis confide furenti;

Ludicra nam sequitur serius ista dolor:

Serius & serus; cum diris cincta colubris

Alecto Stygijs protulit ora vadis.

Trāsit ΕΡΩΣ in ΕΠΙΣ: Odiū comitatur Amorē,

Aut sequitur: turpi nulla in Amore fides,

Nulla fides, & nulla quies. Inuertitur Orbis,
 Ludere cùm Cyprius cœperit Orbe puer.
 Ac velut inflicto volitans sub verbere turbo,
 Voluitur in gyros, seq̄, sequendo fugit;
 Dant animos plaga, plagas puerilia lora;
 Sic Odium hinc Mundum, sic Amor inde rapit.
 Ductus Amore Paris, Ledæi prado pudoris
 Vela per AËgeas barbara fecit aquas:
 Hinc illa lacrymæ: Danaas Odium, ira q̄, dextras
 Vertit in exitium Troia superba tuum.
 Idem Amor AËneam tot Ponti erroribus actum,
 Coniugia, & Latias querere iussit opes:
 Ast Odium Turni stimulans præcordia totis
 Anguibus, in Teucros compulit ire duces.
 Sæuit Amor thalami, mentes fera versat Erinnyis:
 Sic geminâ Latium, Troia q̄, peste perit.
 Auri Amor in Parthos Crassū impulit; arma retorsit
 Mox Odium, & flauo merfit in imbre caput.
 Regni Amor in patriam conuertit Cæsaris arma;
 Patrum Odio patriam sanguine tinxit humum.
 Terrarum dominâ quid fortius vrbe Quirini?
 Et potuit Romam vertere solus Amor.

V.

Mille tours, & retours ioue la giroüette;
 Quand l'espoux de l'esté le doux Zephyr halette:
 Net'estonnes doncq pas, que la sphere du móde
 Battue de ces foüets vire de rond' en ronde.

V.

Wat is dit booz een kindt/
 Dat met een soet ghewelt/
 De werelt dus ontstelt?
 De Liefde. Wat een quaet
 Moet ons dan doen den Haet?
 Neen/neen; de Liefde wint.
 Veel quader is den hondt/
 Die t'samen speelt/en bijt;
 Dan die u van uw' wond'
 Met sijn ghebasch bedrijt.

In cruce sola quies.

Ioan. Cnobbaert excud. cum Privilegio.

VI.

In cruce sola quies.

Quisquis amas nullâ vitiatum nube serenum;
 Quisquis amas nullo gaudia lesa metu:
 Huc ades; & tacitâ quæ venit ab icone, vocem
 Accipe: lex Orbi nulla, nec vlla quies.
 Aspicias, vt puer hic oculo, pede, mente, manuq;
 Instabili stabilem quærat in Orbe fidem?
 Mille agit in gyros, in spiras mille, meandros
 Mille; nec ex vsu spes venit vlla moræ.
 Scilicet innumeris ruit orbibus Orbis in orbem,
 Et partes sequitur ipse, fugitq; suas.
 Miles es? vt crebrò vigiles tuba Martia lunas
 Imperet; at famæ crebriùs æra vocant.
 Nempe secunda suis nisi te fortuna maniplis
 Augeat, vt suadent somnia; nulla quies.
 Dux es? ni totis tibi belli gloria castris
 Militet, vt spondent somnia; nulla quies.
 Diues es, & magnas metuunt exilia messes
 Horrea? si qua seges amula; nulla quies.

Si qua recensenti dominos face iudice nummos

Adstrepuit folio virgula; nulla quies.

Prodet inaccessas nimirum frondea gazas

Lingua, nec arcano te sinet hoste frui.

Si qua per occlusas aut lux, aut vmbra fenestras

Furtiuo penetrat se pede; nulla quies.

Vmbra tegit fures; lux omnia prodit; vtrique

Inuia, vel casu hoc indice, nulla via est.

Cetera quid memorem? tecum fraus, liuor, egestas,

Tecum habitat tristi luridus ore dolor.

Vidit, & invidit, cumuloq₃ superflua dempsit

Mulciber: at versis sors vbi nigra rotis;

Soli innixa Deo perstat, quæ fulta caducis

Spes erat illecebris; in cruce sola quies.

Bellica LOYOLAM quot fregit adorea curis?

At simul ac Gallo vulnus ab hoste tulit:

Sola tenet placidam curâ pax exule mentem;

Solus regnat Amor; in cruce sola quies."

Vis sit in Orbe quies? fac vt Orbis nesciat Orbem,

Inq₃ crucem incumbat; in cruce sola quies.

VI.

Tu traouailles en vain, voulant que ceste boule
 Sur le paué vny de la table ne roule :
 Si tu veux Cupidon veoir se globe rassis;
 Que le poids de la Croix ordône son pourpris.

VI.

Wat blucht-ghesinden lust
 Is dit/die noyt en rust?
 'T is 't ongheftadigh spel
 Des werelts/die 't ghequel
 Van hare lusten iaeght/
 Tot dat haer 't Cruys behaeght.

Latet hostis, et olia Lucis?

Ioan. Cnobbaert exc. cum Privilegio.

VII.

Latet hostis ; & otia ducis ?

Palladis auspiciis stetit ingens gloria Troiae,
 Diues opum, factis inclyta, Marte potens;
 Dum labor, & solers defendit mœnia Virtus,
 Curaq; peruigiles constitit ante fores.
 Ast vbi fugerunt cum Pallade Palladis artes,
 Arma vbi cum longo seposuere metu:
 Incustoditos mox scandit machina muros
 Foeta viris, Graia lugubre fraudis opus.
 Quos non mille rates, nec vis, nec tela, nec enses,
 Non Mars, non anni perdomuere decem;
 Otia damnarunt somno, vinoq; sepultos;
 Vnica tot Regum nox populauit opes.
 Euigilate Phryges, latet intra mœnia pestis:
 Hostis habet muros; euigilate Phryges.
 Dormiuere: sopor ligat agros vltimus artus,
 Victaq; claudit iners lumina credulitas.
 Diffugiet somnus, piceo cum fumeus ore
 Inuisum faciet Mulciber ire diem:

Barbaricum victrix cum cinget flamma cubile,
Et Priamum pictis exciet è thalamis.

Serò Phryges sapient: sic constant otia magno.
Otia, qui falso niteris Orbe, fuge.

Otia qua blando canit Orbis murmure, fallunt:
Maior in Orbe dolus, quàm Phryge clausus eq
Non Ithacus, fallaxiue Sinon hac delitet aluo.
Mille latent pestes, funera mille latent.

In Cyprios fera mille parat tormenta nepotes,
Mille parat vindex Thesiphonea faces.

Non tam pestiferos accendit Vesuius ignes,
Nec tam funereis aestuat Æthna rogis:

Ab! aestus Venerem non exsudabis ad istos?
O puer in pœnas desidiose tuas!

Bis malesane puer, vitâ cum ludis, & igni!
Funera qua rabies Empedoclea sequi?

Nitrea sulphurei subter te pulueris olla,
Ingens olla, leui mox animanda face;

Proripe te, fundo mox Terra dehiscet ab imo,
Styx tibi mox vastos pandet opaca sinus.

Ignes igne doma: Mundum fuge, Cyprida vita:
Materies stygijs non magis apta facis.

VII.

Holalefeuille toy; que Morpheus le pipeur
 Glissé dedans vos yeux ne te plonge en malheur.
 Voyez que de bien pres talonoit la ruine,
 Le feu s'estant des-ja faict maistre de la mine.

VII.

Blijft dit byer ongheluscht/
 Breeft ghy de minste pijn;
 Hoe slaept ghy dan gherust
 Op dese helsche mijne ?

Occidunt utraque eis.

Ioan. Guobneri exc. cum Privilegio.

VIII.

Occidunt vtraque risu.

Non tantum ingentes habitat mors effera rictus;
 Non tantum libycas horret arena iubas.
 Maxima sunt minimi nonnumquam vulnera dentis;
 Maxima sunt minima saepe venena fera.
 Testis Arachneæ metuenda Tarantula vultu es,
 Cum tua mortifero gutture fella vomis.
 Thessala te posito venerantur gramina tabo,
 Præstituitq; suis Itala terra malis.
 Stellio luce nocet, boa frigore, flumine natrix,
 Vi iaculus, visu regulus, igne draco;
 Sed tua (quis tantos vel Vlysses sentiat astus?)
 Immodico risu blanda venena necant.
 Vix lepor os reserat; mors occupat; inscia vident
 Labra; natant lacrymis lumina funereis.
 Scilicet ignarus vicini funeris augur
 Risus, præagas cogitur in lacrymas.
 Nec tamen interea lato pede plaudere terram,
 Nec piget immodicis soluere fræna iocis;

Venturi

Venturi donec metuens ruat in tenebras sol,
 Et radio terras emorientem legat.
 Toxicam tum subeunt, subit & Libitina; suoq;
 Victa lepore, die vita cadente cadit.
 Phoebe Thyestae quid ferris in auia cursu?
 Flecte rotam; aut Mundi si scelus omne fugis;
 Perde diem, & terras eternam nocte fatiga:
 Nil hoc ad Mundi toxica virus habet.
 Si necat immodico funesta Tarantula risu;
 Dulcius ille nocet; certius ille necat.
 Testis, Agenorea Chilon quem gloria palma
 Prima coronatis composuit manibus;
 Testis Arabs, testes tumuli, quibus nomen orexis,
 Saclaq; quibus vnam mors dedit vna ratem.
 Atque vti nam hoc ipsum, miseri, quod degimus, cui
 Lethiferos Mundo non gemat esse iocos!
 Ecce ciet digitos tremula cum voce loquentes,
 Et Capitolinis gaudia nata cibus:
 Nec mora terra fremit, ruit ether, fulminat ignis,
 Et stygias subito funere plangit aquas.
 Inunc, & Mundi lethalia spicula ride;
 Ebria si tanto gaudia melle necant.

VIII.

Que si la Tarantule vous at à fleur de peau
 Doucement chatoüillé par son fatal museau;
 Tu meurs en riotant: tel est le faux plaisir
 Du monde desloyal; car son rire est mourir.

VIII.

Ghelijck den soeten beet
 Der Italiaensche spinn?
 Soo ketelt/dat het swret
 U neemt en ziel'/ en sin:
 Soo ded' de werelt opt;
 Haer lachen is ons doadt.

Frustea: quis stabilem figat in oebe gradum?

Ioan. Cnobbaert exc. cum Privilegio.

IX.

Frustrà: quis stabilem figat in orbe gradum ?

Huc ades, elatas qui tollis in aethera cristas,
 Plenaq₃ ventoso pectora folle geris.
 Huc ades, aggestum patulis qui faucibus aurum
 Rimaris nimias Tantalus inter opes.
 Huc ades, Idaliae cui torrent viscera flamma,
 Cacaq₃ vipereus corda sagittat Amor.
 Disce tuos luctus: votorum è culmine præcep
 Decidit, ancipiti qui locat orbe pedem.
 Nil atas, nil forma iuuat, nil fulua metalli
 Lamina, nil forti parta trophaea manu.
 Inde cliens Pluti, laudum præco inde suarum,
 Multus & Aegysthus, multa q₃ Phædra ruit.
 Ipsa suis veniat variata superbia plumis ;
 Hinc malè lapsurum corpus in astra libret.
 Ipse adeò Plutus præcep eat, ipse Cupido :
 Ille grauis nummis, arcubus ille minax.
 Nempe gradu stabili consistere nescius orbis,
 Ingenitâ sese mobilitate rotat.

Non

*Non ita sisyphie pondus reuolubile molis
Vertitur, è summò cùm petit imaiugo.
Vis stabili firmare loco vestigia? CHRISTVS
Est petra quadra, quadro fige pedem lapide.*

IX.

Gardez vous de monter, esceruelé Páon :
 Ce Plute fracassé, ce culbutant garçon
 Crient: fuyez, fuyez du Monde l'inconstance,
 Si tu ne veux courir risque de decadence.

IX.

Wellusten/eer' en goedt
 En is maer ebb' en bloedt;
 Men siet het al vergaen ;
 'T is quaet op bollen staen.

Mundi me lapsu adauget

X.

Mundi me lapsus adauget.

HOc quod suspicis, hoc quod obstupescis,
 Quo spes culmine fabricas superbas,
 Quo dicta est lare Firmitas morari,
 Quae visa est statio Perennitatis,
 Tutela domus, & Salutis ara,
 Vitrum est, vel vitreum quid esse vitro
 Si potest magis. His ruina tectis
 Legit perpetuos sibi penates.
 Praecepta labitur, occiditq; Mundus,
 Crystallus Venetis gelata flammis
 Vt leui ruit, interitq; flatu.
 His vultum speculatur in ruinis,
 Et sese male recreat Cupido,
 Sic est: in vitium ruente Mundo
 (Et en quàm facilis ruina Mundi)
 Crescit lapsibus omnibus Cupido;
 Culpam culpa trahit prior sequentem,
 Et simul paritur, paritq; noxa,

C

Es

Et noxas parit vna noxa mille,
 Ut flammās parit vna flamma centum.
 Nempe fertile semen est malorum,
 Princeps principis vt Parentis omnes
 Lapsus vnicus iuit in nepotes:
 Errat hinc calor ossium per omnem
 Deuratq₃ medullitus medullam
 Incautus raperis, propellerisq₃
 In Paphumq₃, Tyrannidemq₃ Amoris;
 Mox & spontè sequi iuuat ruentes,
 Et dulce est socios habere culpa,
 Vt dulce est socios habere poenæ;
 Et palàm pudet esse te pudentem,
 Omnes cùm videas palàm impudentes;
 Et magis iuuat esse te impudentem,
 Omnes cùm videas parùm impudentes.
 Crescit lapsibus his, & his Cupido.
 Multi olim Hippolyti, Parisq₃ rarus;
 Nunc (o tempora, Temporumq₃ mores!)
 Rarus Hippolytus, Parisq₃ multus.
 Audi vota Deus, pudica vota:
 Sint multi Hippolyti, Parisq₃ nullus.

M V N D I.

*Audi Cypridis impudice miles:
Mundum si fugis; occidit Cupido.*

X.

si le glacé crystal, auquel Venus se farde,
Viét à glisser des mains d'un mignón de sa garde;
On en voyt dix à douz' pour vne seule face:
La cheute d'un vault-rien en mille lieux le place.

X.

Ghelgck den minsten bal
Van een seer broosch ghelas/
Verbeeldt in groot ghetal
Het beeldt dat eenigh was:
Zoo baert den eersten bal
Des werelts/sonder rust/
Veel quaets/en lust tot al:
Ja soo daer iemandt malt/
Een peder volght/en valt.

Donec totum expleat orbem.

XI.

Donec totum expleat orbem.

Qua Dea falcatos toties se curuat in arcus
 Par Proteo ancipiti statq₃, caditq₃ globo,
 Postq₃ senescentis dispendia menstrua formæ
 Crescit; dum toto Sideris orbe micet:
 Sic dubio calet igne Venus; sic æmula Phœbes
 Orbis in exitium cornua lunat Amor.
 Perq₃ diem, & tenebras, per dāna, per arma, per ignes,
 Per lucra, per somnos, otia, vina, dapes
 Crescit, & accrescet, donec totū expleat orbem .
 Pœnè simul iunctæ iam coiere manus.
 Qua genua extremo non tangit pendula limbo
 Fluxerat in teneros Synthesis ante pedes.
 Brachia nuda breues (prius vtraq₃ longa puello)
 Prostituunt manicæ: Tempore crescit Amor.
 Dum nondum annosâ lustrabat lampade terras
 Phœbus, & in cunis, ac tener Orbis erat;
 Candidus, & simplex, castus, syncerus, inermis
 Ipse suum implebat nomen, & omen Amor:

Cypris adoptiuo dederat nulla vbera nato ;
 Sola sed infanti Gratia Mater erat;
 Nôrat adulantis nec adhuc dare blasula vocis
 Signa, nec in blandos texere verba dolos;
 Non habiles pharetris humeri, non dextra sagittis,
 Non arcum poterat flectere molle genu:
 Furta Venus docuit, docuit Venus improba fraudes,
 Aptauitq; rudes ad noua bella manus.
 Qua modò tela iacit diris imbuta venenis,
 Parua equitaturum vexit arundo Deum;
 Et quondam innocuis prælusit pusio flammis,
 Qui modò tartareas spargit vbique faces.
 Scilicet improbitas cum corpore crescit, & annis;
 Dum vita, & morum est lecta Magistra Venus.
 Dens fuerat stringendus in hunc Saturne, vorandus
 Hic tibi præ pueris omnibus vnus erat.
 An taciti metuenda mali vis vlla, vel ignis?
 Nec facit ad stomachum tam leuis esca grauem?
 Flamma gelu recreat, stomachum leuis esca senilem,
 Parua nec est teneri vis metuenda mali.
 Nî pereat, perimet: paucis si vixerit annis,
 E toto victor vinciet orbe comam.

*At tu nascentes extingue Cupidinis ignes
Qui legis hac: vinci nescit adultus Amor.*

XI.

Aux despens du Soleil la deesse bicorne
R'agrandist chasque nuiçt sa cheuelure blonde:
De mesme Cupidon impatient de borne,
A tes despens mortel, engage tout le monde.

XI.

De mane loopt te post/
De sonne doet den kost;
Hoe meer dat sy haer spoept/
Hoe meer sy wint/ en groept;
Dies noyt en wilt sy staen/
Haer rond' en sy ghedaen:
Soo 's werelts sotten lust
Loopt/wint/groept sonder rust/
Tot dat sijn soet bedwanck
De werelt overbanckt.

Non amat iste; sed hamat amoe

XII.

Non amat iste, sed hamat Amor.

Quæ plaga lasciui plagas non sentit Amoris?
 Quæ loca pernici non adit ille pede?

Non tantum vranimâ funestat lampade terras;

Ast etiam medijs ardet, & vrit aquis;

Nec pharetram tantum, pharetræ neq³ spicula pondus,

Sed gerit hamatis retia plena dolis;

Nam modò piscator, modò nauit a cærulea verrit,

Quoq³ canit Siren gurgite, fallit Amor.

Ille quidem blando promittit munera vultu;

Munera sed fraudem perniciofa tegunt:

Si captas, caperis: sic credulus adnatat escæ

Piscis, ab hamatâ mors dape certa venit.

Hamat Amor Mundi. Qui Mundi munera captas,

Prædo miser prædæ præda eris ipse tuæ.

Ille videt Veneres, exardescitq³ videndo;

Dum videt, ardentem captat, & hamat Amor.

Iste per amfractus vmbra venatur honorum;

Venatorem vmbra captat, & hamat Amor.

T Y P V S

58
 Querit auarus opes, & fuluæ pondera curæ;
 Questoremq₃ auri captat, & hamat Amor.
 Quemq₃ sui sensus, sua inestcat quemq₃ voluptas;
 Se finit hic oculis, auribus ille capi;
 Hi pereunt tactu; sunt illis hamus odores;
 Hos Cerere, hos Baccho captat, & hamat Amor.
 Omnibus vsque locis tibi retia ponit, & hamos;
 Quo minimè metuis gurgite, captus eris.
 Sape tibi streperis fert cominùs oscula labris;
 Oscula dum fingit, non amat, hamat Amor.
 Conquereris? queritur: mœres? mœrere videtur;
 Mœrore, & questu non amat, hamat Amor.
 Illacrymas? socia poeto nant lumine gutta:
 Non amat his lacrymis iste, sed hamat Amor.
 At tibi lasciuus si blandum arridet ocellis:
 Non amat his hircus iste, sed hamat Amor.
 Cypro missa graues si mollit epistola curas:
 Mollia scribendo non amat, hamat Amor.
 Ipse adeo (& quis iurato non fidat Amori?)
 Si tibi iuret, amo, non amat, hamat Amor.

XII.

Veux tu ſçauoir pourquoy Cupidó porte-fleche
 A chágé l'arc en rets, só vieux meſtier en peſche?
 Pour te conduire à mort: fuyez à toute force;
 La mort s'eſt deguiſé du maſque de l'amorce.

XII.

Ghy mepnt dat u dit kinde
 Wt een goedt hert bemindt/
 Om dat het 's werelts aes
 D ſchincken wilt : eplaes !
 'T is al kout vooꝝ den baeck,
 Het aes bedeckt den haeck.

Quam

Quam geaue seruitium est, quod leuis esca parit.

Isaac Knobbaert exc. cum Priuilegio.

XIII.

Quàm graue seruitium, quod leuis esca parit?

Res magis est elegis, an Comi digna theatro,
 Quam gerit hic infans, quã docet Orbe gerit
 Laxabis frænos hîc fletibus Heraclite,

Hîc rumpet splenem, sat scio, Democritus.

Ore trahit fumos, placet hic prænectare succus,

Dum cohibent vinc̄tos pondera dura pedes.

Nec fugere hinc labor est; potat, sedet, oscitat, haret,

Infelix! domina tanta libido gula!

Sic poterat patrio quæ libera ludere cælo

Luditur, & tenui pro dape seruit auis.

Credite Posteritas, perierunt sæcula pomo;

Credite, puls seruum paucula fecit Esau:

Credo ego; nam diri facimus peiora nepotes:

Nempe est à patribus degenerare pudor.

Fumus opes, & fumus honos, fumusq; voluptas,

Et speciem fumi, quidquid amamus, habet.

Et tamen (heu lacrymæ!) quem non hic fumus inescat?

Fumea quem flendo non premit esca iugo?

Miles

Miles agit vigiles hyberno sidere noctes,
 Solis & æstiuo tostus ab igne dies;
 Bella domi desunt? peregrinâ bellat arenâ,
 Vulneraq; alternâ dat, recipitq; manu;
 Hosticâq; audaci complexus mœnia nisu
 Non procul à mortis finibus exul abit:
 Scilicet vt digito monstretur, & audiat: Hic est:
 Tam graue seruitium tam leuis esca parit.
 Per mare mercator, per inhospita saxa, per ignes,
 Inaq; per terra viscera quarit opes;
 Plusq; mari vario curarum fluctuat æstu,
 Plusq; suis ratibus, quas fera iactat hyems;
 Vt numeret paucos, preciosa pericula, nummos:
 Tam graue seruitium tam leuis esca parit.
 Quæ non Galeno breuis est Censore voluptas?
 Seu tua sit Liber, seu tua mœcha Cypris?
 Quot tamē hinc pestes? caput hæc grauat, altera pectus,
 Et ligat illa manus, & cremat illa pedes,
 Ista sibi renes, hæc omnes mancipat artus,
 Mens quoque captiuo in corpore serua gemit;
 Et gemit, & Cælo nequit agros tollere vultus,
 Et nequit, & non vult; si sinat esca, volet:

*Velle vapor prohibet: trinos Mundi abijce fumos
Sic tibi Libertas, sic tibi parva Salus.*

XIII.

Ce musicien des bois pour vn grain de pauor
Quitte sa liberte', change boscage en cage:
Mais, helas ! Cupidon, tu me sembles plus sot,
Pour vn repas fumeux caressant l'esclauage.

XIII.

Loopt kindt/ulw' boep is los;
Vlieghe boghel/kiest den bosch:
Sy sitten beyd' gherust/
Niemandt en heeft daer lust/
Om los te gaen en byp;
Sy soecken slauerny/
Om aerdschen roock/en saet:
Soo goedt dunckt ons het quaet.

Non

Non omne, quod hinc micat, aurum est.

Phls de Mallery fecit.

I. Cugbaert exc. cum Privilegio.

XIV.

Non omne quod hîc micat aurum est.

Cernis vt ora retro velut indignantia vertat
 Cœlicus ille Argus, Lynceus ille puer?
 Errorine suo succensuit, inquis? aberras.

Errorem simulat sepe, nec errat Amor.
 Mundi aperit fraudes veri arbiter æquus, & index:
 Illius indicio, iudicioq; sepe.

Indignatur Amor? Mundo indignare vicissim;
 Lumina vertit Amor? tu quoque verte tua:
 Si facis, illudet; ceu lumina tot labyrinthis
 Ludit inæqualis fraus polygonæ vitri.

Ille putas, cum sit vix aureus vnus, & alter:
 Ars munerum fingit, fingitur arte color;
 Quotq; putas nummos, tot nūmūm conspicias vmbra.

Sic fallunt, quæ te iudice, Munde, micant:
 Ars tua, mentiri est. Crassi si diuitis arcam
 Lucrinæ rutilo farciat ære fauor;
 Esse putat Cræsus, nunc odit nomina Crassi:
 Binos muta apices, Cræsus, hic Iruus erit:

*Iamq̄₃ vel omne tenet, vel spe iam possidet aurum
Quod sol eous, quod coquit occiduus.*

*Nummi animos augent, Mundi fallacia nummos
Crescit opum esuries, mens statione ruit.*

*Si qua peregrino veniat de littore puppis ;
Illa mea est puppis, clamitat, illa mea est.*

*Si qua seges foelix vicino pullulet aruo ;
Quam mihi, ait, letis stat seges ista cemis!*

*Anglia huic soli sua tingit vellera, soli
Spumant Rhenanis condita musta cadis,*

*Gignit huic è rore nouo Piscaria gemmas:
Terra aperit niueos huic Peruana sinus.*

*Semina raporum vidit flauescere campo?
Ecce meis aurum nascitur, inquit, agris.*

*Et sibi mancupio caeli prope vindicat ignes,
Quas putat ex auro nobiliore Rosas.*

*Non ita turba furit nocturno saucia Baccho,
Quando natat multo mens sine mente mero.*

*Ara vbi stat calicum geminatis clara lucernis,
Rara vbi cum niteant lumina, multa vident.*

*Ebrietas furor est, furor est spes improba nummi,
Ebrietas breuis est, longior ista furor.*

*Somnia, Crasse, tibi mens agra, vel ebria dicitat;
 Euigila; nullas esse videbis opes.*

XIV.

Ce voirr' poinctu donnant aux astres la brauade
 De mil ducats faussez faict artiste parade:
 Or quitte ce faux voirr', & vois où tu te plonge,
 Pour l'ombrage du biē, pour vn doré mensōge.

XIV.

Dat gout dat enckel was
 Verdobbelt doo; dit glas/
 Leert hoe de werelt lieght/
 Leert hoe sy u bedrieght,
 Sy is soo metter daedt
 Gheslepen in het quaedt/
 Sy bringht u wel veel an;
 Maer daer en komt niet van,
 'T en is dogh al gheen gout/
 Dat blinckt: schouwvs' eer 't u rouwt.

Hic

Hic oritur tenebris splendor, et immoritur.

Ioan. Cnobbaert exc. cum Privilegio.

XV.

Hic oritur tenebris splendor, & immoritur.

Ecce tibi niuea gemino velut equore charta
 Archetypi vnus viuuit imago duplex;
 Artifici vitro, tenebrisq; animata diurnis
 Vtraque; sed solem largius illa bibit:
 Hac vix gustatâ perimit se luce, tenebris
 Illa oritur modicis, hac moritur nimijs.
 At quis Prototypon? Mundus, tuq; assecla Mundi
 Cui venit à formâ grande supercilium,
 Quiq; tuas vestes, auis vt Iunonia plumas,
 Aspicias, & demens te, velut alter, âmas.
 Ipsa tuos fastus imitata superbit imago,
 Mimaq; quidquid agis tu foris, intus agit.
 Sed moritur noctis cur filia noctis in vmbra?
 Tam citò nox mater facta nouerca fuit?
 Scilicet æternis mors obruit atra tenebris,
 Quem genuit scelerum nox tenebrosa, diem.
 Cùm scelus innocuas nullâ caligine terras
 Imbuit, & naui mens sine nube fuit:

Nullâ

Nullâ mersa Tyro velarunt vellera corpus,
 Et nituit fuci sat sine luce color:
 Cum menti eripuit Stymphalis Cypria solem,
 Mendicus variâ splendicat arte decor:
 Tunc ferro crispas videas vndare capillos;
 Cerussata niuet frons, miniata rubet.
 Nec minus Ambitio tenebras offundit inertes,
 Nec minus externæ lucis adoptat opem.
 Nunc nitet in Cressâ, Tyriâ nunc luce renidet,
 Herme tuo lucet munere, Erythra tuo;
 Est quem nunc Francum, quem nunc mentitur Iberû,
 Nunc Hybridam vestis, nunc docet esse nihil:
 Quot formæ, Proteus noua tot se vertit in ora;
 Esse putes minimum, scena sit Orbis, erit.
 Ast vbi mors tollit ludis aulae peractis,
 Aut vitæ quintus, dicitur, actus adest,
 Tunc splendor splendore caret, lux lucis egena est,
 Rursus, & in tenebras, vt fuit ante, redit.
 Tunc crines sine lege iacent, sine murice corpus,
 Fictaq; de picto demigrat ore dies.
 Qui modo sol fuerat, mox ipsâ vmbrosior vmbra
 Incubat exuujs, Dux Saladine, tuis.

Scilicet

Scilicet exilis velamina linea texti

Tot Veneris partus, & brevis vrna, tegit.

XV.

Ton lustre, ton esclat ne peult auoir durée,
 Issu d'un brun neant, tenebres & fumée:
 Mais côme tout l'on voyt esuanouïr en poudre,
 En son tenebreux rien, on le verra resoudre.

XV.

Dees' dypsterhepdt soo dicht
 Is moeder van dit licht;
 Maer wordt sy wat te groot/
 Sy bringht haer kindt ter doot,
 Soo haest als ons de sond'
 Haer dypsterhepdt aensondt/
 Quam 's werelts luster boort
 Verciert meer dan 't behoort,
 Maer in het dypster graf
 Gaet al den luster af.

Sic

Sic decipit orbis.

Phil's de Mallery fecit.

I. Cuobbaert exc. cum Privilegio.

XVI.

Sic decipit Orbis.

Vitro iudice quid puella rursus
 Metiris pumilum, stupeſq₃ corpus?
 Pygmæis licet artubus, nec vno
 Sis maior cubito, genus Molonum,
 Illorum bipedalium Molonum,
 Appendix hominis, gruumq₃ præda
 Cœli trans medias vehenda nubes;
 Hoc Cenſore tibi videris Atlas,
 Vel vicarius Hercules Atlantis,
 Maior Encelado, Mimante maior.
 Verte lumina, falleris Cupido:
 In Mundo mera vanitas, nec vlllo
 Tot mendacia prodière vitro.
 Fraus ipſa in ſpeculo moratur iſto,
 Fraus quâ cœruleo ſub amne viſi
 Crescunt Naiadum ſub amne vultus,
 Quâ poſt nubila, nubiumq₃ partus
 Palleſcens ſoror, atque mima fratris

D

Maiori

Maiori radiat Diana fronte.
 Censor pessimus arbiterq₃, Mundus.
 Pellæus domitor soli, saliq₃
 Semen credidit esse se Tonantis;
 Hausto tabuit aſt vbi veneno,
 Genus credidit esse se Philippi.
 Mundus decipit arbiter superbos.
 Ille Palmiferæ Tyrannus oræ,
 Procrustes, Scinis, impius Tyrannus,
 Herodes amor omnium improborum,
 Herodes odium omnium proborum,
 Clarus murice, clarior Pyropis,
 Astris æmulus, æmulusq₃, Soli
 Suadæ flexamino tonabat ore;
 Et iam tota dabant Theatra plauſum;
 Nec credi Deus abnuit Tyrannus,
 Deus credidit esse vel Tyrannus.
 Heu! nulli licet esse diu superbo;
 Iræ Cœlitis aduolat Miniſter
 Spargens artubus omnibus venenum,
 Et dum vermibus esse iuſſit eſcam,
 Herodem ſpeculum esse iuſſit Orbi,

Mendax quem speculum fefellit Orbis.

XVI.

Ce petit Myrmidon en taille, & en posture
 Paroist en ce crystal vn releué geant:
 Voy-là Monde tes arts, voy-là ton imposture;
 Courrir du cache-nez des grandeurs ton neant.

XVI.

Als ons des Werelts schijnt
 Maeckt grooter dan wy zjnt;
 Weet dat de werelt lieght/
 Ghelijck dit glas bedrieght.

Sic lusibus aptior œbis.

XVII.

Sic lusibus aptior orbis.

SI quem superbis auxit honoribus,
Et invidendo Fors posuit loco,

Ponat tumorem, nec salutem

Arbitrio popularis auræ

Confidat, Euris dulcè furentibus.

Dat illa ludos Nereïdum gregi

Phaselus, imprægnata ventis

Cûi nimiùm tumuère vela.

Fortuna longâ nota Tyrannide, &

Ludum proteruum ludere contumax

Et donat, & tollit secures,

Inq̃ throno locat, inq̃ turbâ:

Vt turma follem ludicra suscitât,

Intus coactô quæ tumet Aeolo,

Iamq̃ ima, iam suprema verrit,

Nec spatîo requiescit vno.

Pax nulla folli, nulla potentibus.

Pompeius, Orbis cûi fuerat pila,

Hoc Sortis est pila in duello

Carnifici data præda ferro.

Vento repleuit Gloria Cæsarem,

Cæsar repleuit sanguine Curiam.

Quot bellicis notus trophæis,

Tot celebræ Marius ruinis.

Fortuna Cræsum Turgida prodidit,

Victorq; Cræsi Cyrus, & vltimis

Formido, deinde risus oris

Fœmineas satiauit iras.

O mœsta diræ scena Tragœdia!

Tot clara Regum nomina, tot Ducum,

Dum sorte ventosâ tumescunt,

Sanguineo periêre ludo.

XVII.

Si par vn beau semblant Fortune te mignonne,
 Te careffe d'honneurs, & mil estats te donne;
 Craignez (ie la cognois) elle tient pour delices
 De veoir ses fauoris donner en precipices.

XVII.

Hoe meer ghy hopt/en hoopt
 Dieuw' eere/ghelt en goet;
 Hoe eerder dat ghy loopt
 Tot val/en teghenspoet.
 In 't spel den meersten hoop
 Heeft meerst den quaetsten koop:
 Dat meerst verheben staet
 Wordt alder-eerst ghehaet.

Steuit vt eual.

Phil's de Mallery fecit.

T. J. abbaert exc. cum Privilegio.

XVIII.

Struit vt ruat.

FRustra es: quid Orbes Orbibus ingeris
 Fortuna demens? Enceladi velut,
 Rhætique vesani labores
 Pelion imposuère Olympo.
 Cœlo invidendis culmina turribus
 Molire, & ipsis emula nubibus;
 Enube collisâ superbos
 Flamma vorax ruet in penates.
 Sed ite flammæ tela tricuspidis,
 Ludente Cœlo culmina concidunt,
 Ludente Cœlo sedit omnis
 In cumulum, tumulumq; fastus.
 Sors cœca prisco regnet in Antio,
 Humana certis fata rotis eunt,
 Mens Orbe ludens insolentis
 Vana Spei simulacra vertit.
 Deo minorem te gere, Rex eris.
 Spes temperatas lex quoque dirigit

*Superna, subuertitq̄, Mundi
 Artificem scelerum tumorem.
 Sic dum supernis sedibus æmulas
 Educit arces Iapeti genus,
 Deiecit in præcep̄s ab alto
 Cœlituum malè cœpta lusus:
 Sic exul astris Lucifer aureis
 Traxit rebelles Aligerûm choros :
 Fœlice sic pulsi vireto
 Cum Patribus miseranda Proles.
 In astra ructant dum tumidi minas,
 Cadit suorum Sennacherib manu,
 Mugitq̄, septenni in iuuenço
 Assyrîj dominator Orbis.
 Immerfit vmbris Antiochum tumor
 Dum bella Cœlo sacrilegus mouet;
 Furoris heres Iulianus
 Tergeminâ perit ictus hastâ .
 Time ruinam quisquis in æthera
 Demens superbis cornibus arietas:
 Impunè nemo fastuosis
 In superos parat arma telis.*

XVI II.

Tien ferme Cupidon: par l'haleine d'Eole
 Feray que ce ballon plus vift, & plus haut vole:
 Efcoutez arrogant, tès hautaines bouffées
 Seruent à ces bouffons de ieu, & de risées.

XV III.

Werelt is 't dat ghy breeft
 Het spel van dese Maeght/
 Die u soo ketst/en iaeght ;
 Schouwt op-gheblasen gheeft
 Dit is den bal van wint
 Daer sp med' speelt/en wint.

Non bene conueniunt.

Ioan. Cnobbaert exc. cum Prilegio.

XIX.

Non bene conueniunt.

Non bene conueniunt, nec corde morantur in vno
 Coelicus ille puer, terreus ille puer.
 Non ea Thebanis micuit discordia flammis,
 Non ea Tanta leus fratribus ira fuit.
 Tam gerit hostiles Amor hic, Amor ille pharetras,
 Pusio tam varias spargit vterque faces.
 Hic stygiâ, hic superâ cor figit arundine, castis
 Hic animat flammis, turpibus ille necat.
 Luxq₃ minùs tenebras, lucemq₃ odère tenebræ;
 Eripit hic noctem mentibus, ille diem.
 Vt perit in mediâ lactis loligine gutta,
 Vt crystallineas sepia fuscatur aquas,
 Castus Acidalijs violatur ab ignibus ardor,
 Horret Acidalios nec minùs iste rogos.
 Sic mouet Errori longam Sapientia litem,
 Ipsaq₃ cum Bello Pax fera bella gerit.
 Dissidet aeterno Virtus, Vitiumq₃ duello,
 Non habitant vnos, Vitaq₃ Morsq₃ lares;

Hoc

Hoc duce non erras, Cyprius te decipit erro,
 Dius Amor pacem, Cyprius arma colit.
 Hūc Virtus, illi sunt noxia crimina cordi;
 Hic referat vitæ, mortis at ille fores.
 Deniq³ sic ipsosodium non odit Amores,
 Ut Veneris prolem Cælicus odit Amor.
 Vnicus Orbe vno sit Sol, Amor vnicus, vno
 Vnicus in regno Rex sit, & vnus Amor.
 Ipse vides sculpto radios quem spargere cælo
 Sol prius æthereâ fundet ab arce iubar,
 Stella prius falsis celata lauabitur vndis,
 Terraq³ sidereis iuncta vehetur equis,
 Ipse vel inuiso succedet Olympus Auerno,
 Omniaq³ in priscum sunt reditura chaos;
 Quàm bene conueniant puer alter, & alter: Amores
 Scis quando placido fœdere iunget amor?
 Vix puncto herentes vno, cum videris ambos,
 Omnibus in punctis se tetigisse globos.

XIX.

Ces deux Amours se sôt en tout du tout cōtraires,
 Ilz n'ont rien de commun, ilz viuent en diorce:
 loignez de poinct en poinct ces boules en con-
 force,
 Encor n'apoincteras tu rien de leurs affaires.

XIX.

Ghy saecht dees' vollen eer
 Van punct tot punct een-paer;
 Van desen knecht / en Heer
 Ghelyck van sinnen waer.

Hic pessima; hic optima seculat

I. Cnobbaert exc. cum Privilegio.

XX.

Hic pessima, hic optima seruat.

Millenis Salomon ad athena altaria donis
 In sua caelestem vota vocarat opem:
 Cùm Deus haud dubiâ, visus sub imagine somni
 Opta ait, optatis Rex potiêre tuis.
 Si te dona iuuent prædiuitis aurea vena,
 Copia te flauo nutriet in gremio.
 Bellica si stimulis fodicet tibi gloria pectus,
 Sub pedibus victor colla inimica premes.
 Tempora viuendo priscorum æquabis Auorum,
 Soles innumeros si numerare voles.
 Ad Sophia sacros amor est accedere fontes?
 Hæc tibi se plenis impluet vberibus.
 Ille, probante Deo, Cæli mox dona poposcit,
 Et Sophiam toto strenuus ore bibit.
 Si Deus arbitrium faciat tibi muneris huius,
 Dic mihi, quæ voti summa futura tui est?
 Quidquid contigero, fulvum vertatur in aurum
 Saucius obryzo dicet amore Midas.

Da mihi Tithoni duplices, da Nestoris annos,
 Euclio congestas grunniet inter opes:
 Par mihi sit nemo, tua, Magne, superbia dicet,
 Sit me nemo prior, Cæsaris ambitio.
 Regna Iouis coniux, Virtutem filia iactet,
 Tyndaridis mœcha vir volet esse Paris. —
 Omnes ducit Amor, nec voto vivitur vno,
 Tam varius votum dum sibi fingit Amor.
 Turpia stultus Amor, nocituraq; munera poscit,
 Quæ profint, Sapiens, castaq; curat Amor.
 Alter dona vouet suspensi plena timoris,
 Alter amat nullo saucia vota metu.
 Par vanno sapiens sibi scilicet optima condit,
 Par cribro insipiens pessima seruat Amor.
 Disce puer, seu vina, dapes, vnguenta, choreas,
 Seu Pylios optas, floscule verne, dies;
 Siue lubet torui calcata Pallade Martis,
 Seu Veneris pulso castra pudore sequi;
 Nec tibi præ Pluto Christus, præ crimine Virtus
 Nec tibi præ vili ridet Olympus humo;
 Stultorum veteres augent tua nomina fastos,
 Noxia qui veris antetulère bonis.

*Elige Virtutem; dos est pulcherrima Virtus:
Vt sapias, Sophiam cum Sapiente proba.*

XX.

Que fais tu Cupidon? ce sont des bagatelles
Que tu recueill' icy, ceruelle sans ceruelle,
Tu sembles au tamis; suiuez ce sage Amour,
Qui garde le meilleur pour s'en seruir vn iour.

XX.

Hoe wel dat oock dit kindt
Het beste deel bemindt;
Daer is nochtans vershil
In 't werck van desen will':
Het quaetste blyft in 't zift/
Het best' blyft in den wan:
Wacht u dan van sijn d'zift/
Houdt niet den wyften an,

Vana

Vana fuga est: cœux, quam fugis, hecet.

Ioan. Cnobbaert exc. cum Privilegio.

XXI.

Vana fuga est, Crux quam fugis, hæret.

L Ex Cruce Romanos exemit Romula ciues,
 Fixit in infami corpora serua trabe:
 Romanus nemo est, nemo, mihi credite, liber,
 Qui sua dat Mundi colla premenda iugo.
 Quisque tuos patimur manes, o Munde, Crucesq̃,
 Nullaq̃ non vlllo gaudia felle madent:
 Innumeras parit ipsa Cruces, nutritq̃ Voluptas,
 Eq̃ Cruce innumeras Crux parit vna Cruces.
 Marmora Sisyphijs hærent minus arcta lacertis,
 Membra Ixionie sunt minus apta rotæ;
 Et vicina minus Tityo sunt rostra renato,
 Pestanisq̃ minus spina marita rosis;
 Quam sua crux Mūdo: Crux pœnaq̃, spinaq̃ Mundi;
 Cœce Amor, hærentes quid fugis Orbe cruces?
 Testudo cochleam, stultus vitauerit vmbra
 Ante: comes mundi Crux, fuga vana Crucis:
 Tolle tibi Mundum, & pennâ pete remige Coelum,
 Crux simul ætherium sollicitabit iter.

Vtq̃

Vtq̄ aries Phryxo, sic Orbi subijce tergum,
 Crux aderit medio dura Tyranna mari:
 Splendidus Assyrio conuiuia recumbis in ostro?
 Arbitra Crux cœnæ prima futura tuæ est:
 Corpora das somno? Crux somni nescia tecum
 In plumâ ponet nobiliore caput:
 Nempe Theonino nunc liuor pectora morsu,
 Ira Lycambæo nunc edit ore iecur;
 Et nunc insomnes rodunt præcordia curæ;
 Nunc cor ferrato pertinat vngue dolor;
 Iam morbus rapidis depascitur Ilia flammis;
 Iam piger infuso serpit in ossa gelu.
 Omnia quid memorem? Fabium lassare loquacem,
 Vastâq̄ clamosi Stentoris ora valent.
 Hûic infæustus Hymen, hûic proles degener est Crux,
 Spes adeo sibi Crux, Crux amor ipse sibi est;
 Agricola mentita seges, trabs naufraga nautæ,
 Vulnera militibus, prodita signa duci;
 Regibus est regnum sua Crux, locupletibus aurum,
 Dum locuples arcæ, Rex timet vsq̄ throno.
 Et dubitas Regum cur ardua vertice stet Crux?
 Cur gerat inscriptas fronte moneta Cruces?

Maxima

*Maxima regna Crucis: toti Crux imperat Orbi:
Vincere vis Orbem? vince, Cupido, Crucem.*

X XI.

Ce limaçon collé à sa cabane ronde
Ne s'en peust depestrer: veux tu porter le M^ode?
Bon-gré, mal-gré tu doibs porter sa croix: c'est
rage
De s'en vouloir deffaire, c'est fuyre son propre
ombrage.

X XI.

Wco; niet bliet desen sot
Sijn schaduwē; 't is spot;
De Schilt-padd' draeght haer huys/
De werelt draeght haer Cruys:
Treckt ghy de werelt aen/
Hoe kondt ghy 't Cruys ontgaen?

In ceuce stat securus amor.

Ioan. Cnobbaert excud. cum Privilegio.

XXII.

In Cruce stat securus Amor.

IN Cruce stat securus Amor: fremat Orbis, &
 Tutus Amor, gressū si Cruce firmet, erit. (Orcus,
 Sic rident Boreaq₃ minas, Euriq₃ furores,
 Culmine, Olympē, tuo qui posuēre Larem.
 Crux tibi Lar, & Olympus erit, si noueris uti:
 Vsus, Amor, fac ames; stat Cruce tutus Amor.
 Innumeris Orbem Sortis rotet orbita gyris,
 Ut rotat insani vorticis irarates,
 Ut per plana citus volitat sola verbere turbo,
 Ut rota precipiti vertitur acta Noto;
 Stat Cruce tutus Amor; Sors subiuga transit Amoris,
 Quem sibi Crux stantem subdere nulla potest;
 Omniaq₃ ut vertat, nunquam Sors vertet Amerem:
 Qui viget in duris, omnia vincit Amor:
 Verbera mille pluat crudis Tribulatio flagris,
 Blanditias credet verbera, flagra iocos.
 Vincula si manibus, pedibusq₃ Angustia nectat,
 Illi grata manus vincula, grata pedis.

Rodat dente Fames, igni Sitis vrat, Amorem

Nulla Fames subiget dentibus, igne Sitis.

Nudus oberret humū, mare naufragus, omnia sper-

Siue pericla soli, siue pericla sali. (net

Sæuities redeat Latij's bacchata theatris,

Seu tua Maxenti, seu tua, crude Nero;

Iamq̄, rogos animet, iam strictum in vulnera Ferrū,

Membra rogis, ferro colla parabit Amor;

Spicula carnificis vibret inclementia lethi,

Obuius in lethi spicula curret Amor.

Dulce mori. Spes vita tuæ tibi prodiga serua,

Vita Amor ipse sibi, spes sibi solus Amor.

Ipsi aded moueant cœlestes arma manipli,

Et vires Virtus conuocet ipse suas;

Desuper astra tonent, Styx fundo exæstuet imo,

Coniungatq̄, suas Orbis vterq̄, manus:

Stabit Amor, dum Crux se stabit amantibus ara.

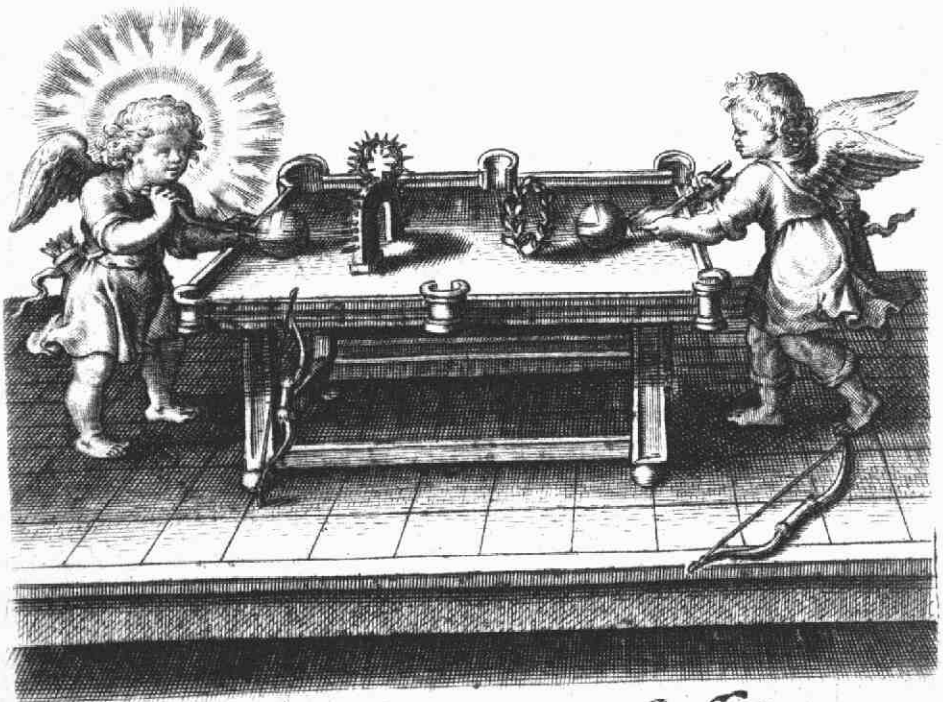
Omnis in ethereo se liquat igne dolor.

X XII.

Plustoft esbranslerez, rasant rez pied rez terre,
 Le fourcilleux fommet d'vn rocher de la mer
 Que ce petit garçon; il rira vos tempestes,
 Si long temps qu'il aura la Croix pour sa re-
 traicte.

X XII.

Dat 's werelts meester-radt
 Omringhele dees' stadt/
 Dat kleyn en grooten winde
 Bestoyme dit teer kindt;
 De Liefde staet op 't Cruys/
 S'is boven dit ghedruys.

Ergas: hâc itue ad illam.

Ph's de Mallery fecit.

I. Cnobbaert exc. cum Privilegio.

XXIII.

Erras : hâc itur ad illam.

Porta patet duplex , præacutis horrida dumis
 Altera, Daphnæis altera blanda comis.
 Præsidet hûic Virtus, illi Victoria Carna est,
 Has labor, has stat Honor peruigil ante fores,
 Lata nec antè patent Victricis limina Lauri,
 Transita quàm dederit, spina cruenta viam:
 Non secûs ac leui mensæ super æquore ludunt,
 Ludicra quæis Italum voluere cura trochum;
 Nec patet aduerso qui prænitet annulus auro,
 Lignea nî ferro ianua sternat iter.
 Hoc volo: fas nulli superos sperare triumphos,
 Qui neget heroo pectore dura pati.
 Scilicet vt veniat sine Sole, & puluere Palmae
 Vt veniat nullo parta labore quies?
 Scilicet vt nullo potiariis Olympia cursu?
 Vt veniat nullo Marte cruentus Honor?
 Scilicet in Graiâ debelles Pergama mensâ,
 Et referas Phrygijs parta tropæa rogis?

Scilicet absq₃ armis veniat Lauinia coniux,
 Italaq₃ externis regna petita procis?
 Sub dominâ meretrice excors vt viuat Vlyffes,
 Et repetat patrios, dulcia regna Lares?
 Dissimulare virum muliebris cyclas Achillem
 Pergat, & Hæmonijs Hæctora raptet equis?
 Alta triumphali scandas Capitolia curru,
 Nec iaceant forti millia quina manu?
 Per spinas, tribulosq₃, per inuia saxa, per ignes,
 Sithoniasq₃ niues, Caucasæumq₃ gelu,
 Per medias acies, per vulnera mille, necesq₃,
 Herculeâ Virtus tendit in astra viâ.
 Absq₃ labore nihil; venit emptâ dolore voluptas.
 Quæ venit è duris palma, decora venit.
 Ipse cui prono famulantur sidera nutu,
 Proma cui totas gloria fundit opes,
 Nudus, inops, exul (sic iussa Paterna ferebant.)
 Aetherium duro tramite carpsit iter,
 Temporaq₃ infesto prius induit vtraque sente,
 Quàm tulit emeritis debita ferta comis:
 Quod Sceptrum eternâ stellarum luce coruscat,
 In manibus quondam vilis arundo fuit.

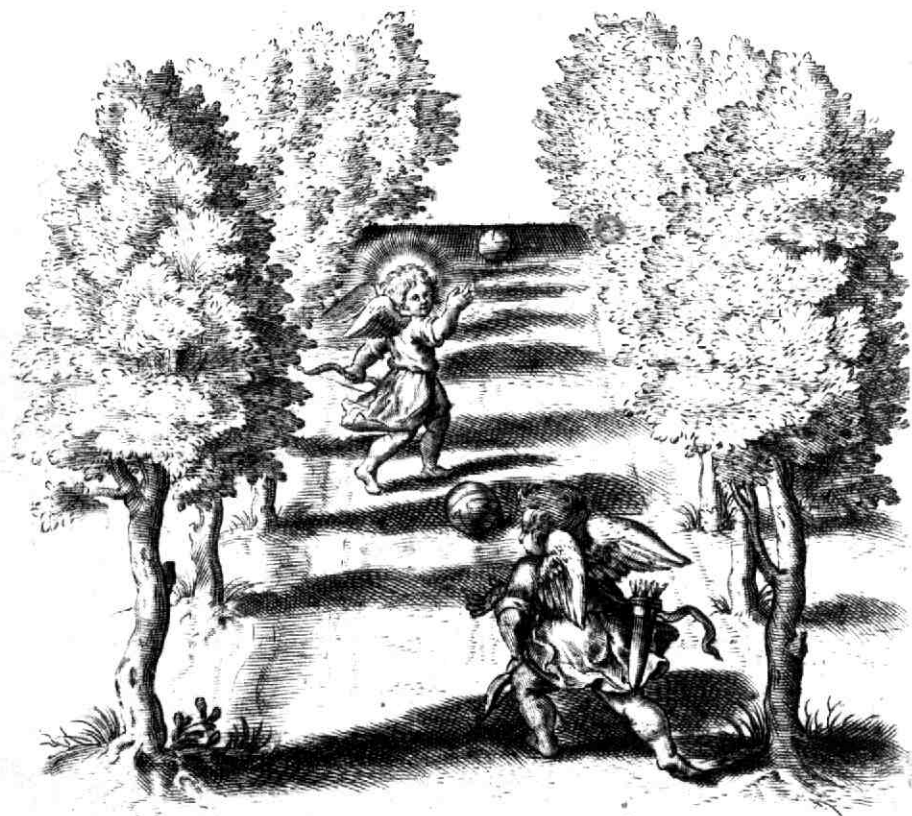
*Vulnera stillarunt atro prius horrida tabo,
 Quæ modò tam multo lucida sole micant:
 Vnicus ad Palmam trames patientia; Palmam
 Quisquis amat, durum ne fuge mollis iter.*

XXII.

Hola! passez devant par ceste affreuse porte;
 Car là ne ferez rien, ce sera chasse morte;
 C'est le destroit pinctu d'espines, & douleurs,
 Qui fraye le chemin aux lauriers & honneurs.

XXIII.

Ghy doolt/ghy loopt verkeert:
 Is dit dat 't spel u leert?
 Wilt ghy dees' gouden glans?
 Woest eerst den doornen crans:
 Staet ghy naer 't eeuwigh goedt/
 Ghy moet door 't teghen-spoedt.

Vincit qui longius abiicit.

Ph's de Mallery fecit

I. Cnobbaert exc. cum Privilegio.

XXIV.

Vincit, qui longiùs abijcit.

Quisquis adhuc dubia meditaris præmia Palma,
 Aspice, quæ geminus munera præbet Amor.
 Pusio vterque parem simili terit orbe palæstram,
 Ah, quàm dissimilis pusio vterq; sibi!
 Hic Veneris tenero lactatus ab ubere crevit
 Inter Acidalias, ceu Sybarita, rosas;
 At Thracum par ille, gelu duratus & vndis
 Per spinas didicit currere, perq; niues,
 Hic Bacchi, & Cereris molli nutritus in aulâ
 Pellaces didicit, dulcia damna, iocos;
 Esca fames illi, vinum sitis, otia sudor,
 Cura quies, pugna ludus, arena schola.
 Heu puer infelix impar congressus Achilli!
 Nil profecturis viribus arma capis.
 Ut tua diuulsis luxentur brachia neruis,
 Nulla tuas cinget Palma, apiumûe comas.
 Victor abit ludo, qui longiùs abijcit Orbem,
 Quo sine non apium, non tibi Palma placet.

Terram Terra sapis, dedit hanc tibi Cypria sponsam,
 Hanc tibi perpetuo foedere iunxit Hymen.
 Hic tibi frater erat, Palma qui captus amore,
 Æthereum Christo dum duce discit iter,
 Audijt; heredes vt egenos scripseris, Orbi
 Bella meis infer tyro sub auspicijs.
 Hic vultus rugas, suspiria ducere pectus,
 Hic Iuuenis voti pœnituisse sui.
 O Mundi graue pondus Amor! Calumq̃, Deumq̃
 Perdere, quàm fluxas maluit Orbis opes.
 Non ita quos multo conspersit puluere Virtus,
 Durauitq̃ suo Cœlicus igne puer,
 Testis Abram, testis Phariâ puer erutus vndâ,
 Et duodena Deum turma secuta ducem,
 Hic solium, ille solum, rem, spemq̃ rei ista reliquit;
 Hic fuit Isacidum Legifer, ille Pater;
 Ista triumphatum circumtulit arma per Orbem,
 Quæq̃ dedit terris iura, datura polo est.
 Sic tibi proiecto veniet victoria Mundo,
 Piseo qualis puluere nulla venit.
 Proÿce, dum perdas; vicit qui perdidit Orbem:
 Plus habet hic palma, qui minus Orbis habet.

XXIV.

Iectez bien loing de toy c'est œuf de Basilisque
 Farcy de mille morts, si ne veux courir risque;
 Iectez dis-ie de toy ceste mondaine boule,
 Celuy gaigne le ieu qui plus auant la roule.

XXIV.

Wie wint hier? 't kleynste kindt;
 Die 't verr'ste werpt die windt,
 Wat is dit booz een eer
 Cupido? ick ben te teer/
 Ick ben gheboedt met lust
 In ledighepdt/in rust;
 Maer dit kleyn kindt is sterck/
 'T is op-ghebracht in 't werck,
 'T is waer; maer 's werelts bol
 Is windigh/broosch/en hol,
 'T is soo; maer dit's oock waer/
 Dat aertsch is valt heel swaer.

Hæc animant pueros cymbala; at illa viros.

XXV.

Hæc animant pueros cymbala, at illa viros.

Imbre Cupido genas, gremiumq₃ Parentis inundat:
 Quàm rectè in Veneris slet puer iste sinu!
 In risum lacrymas sed visa crepundia vertunt,
 Tinnulus & strepero qui venit ære sonus:
 Vanum vana iuuant, puerum puerilia; dignum
 Anticyrisq₃ tribus, ludibrijsq₃ caput!
 Bis puer, & fungis fungus magis omnibus, Orbis
 Cymbala præ cantu cœlite si quis amat.
 An bene præ Phœbi laudatur fistula plectro?
 Garrula num lessum vincit oloris anas?
 Auritâ de gente Mida reor esse nepotem,
 Cui stat in Arcadicâ tam grauis aure stupor.
 Quàm tamen, heu, varos abstergit cœlica sletus
 Musica! sed vano tinnit vbi Orbe Venus,
 Mille licet flendi caussæ sint, mille dolorum,
 Exulat è vultu lacryma, corde dolor.
 Terra procul patrijs te diuidit auia regnis,
 Qua toties noxis perdit a regna tuis,

Iam tibi mors taxos, iam Styx tibi destinat ignes,

Et citat offensi Numinis vrna reum;

Attamen vt rauco mulsit te murmure Mundus,

Nil scelus, exilium, mors, rogus, vrna monent.

Sed fugitiua nouo renocas mox gaudia plectro;

Luctibus vt lessum scilicet illa canant.

Quam metuo victor tumulet ne gaudia luctus!

Alternus pueris stat q̄, cadit q̄ dolor.

Non ita, quos Virtus facit, & Sapiencia canos,

Aut quos plena viro mens super astra vehit.

Testis eris multis, Francisce, è millibus vnus,

Millibus è multis sed satis vnus eris.

Iam prope depositos grassans funesta per artus

Febris Apollinea vicerat artis opem,

Ipsa q̄ iam curis mens tristibus elanguebat

Venturi nimio saucia facta metu;

Ah nimio! neque enim vllius sibi conscia culpa,

Vna Parens veri quæ solet esse metus:

Et tamen vsque grani timor arietat impete pectus,

Nec recreent Mundi plectra, nec ipsa Venus:

Ast vbi descendit superâ citharædus ab aula

Diuino q̄ sacrum pectine pulsat ebur;

Diffugiunt morbi, sedet altum mente serentur.

Mascula nempe iuuant gaudia sola viros.

Omnibus hac mentes si musica recreet agras;

Perdet, quæis pueros mulceat, ara Venus.

XXV.

Le Monde enclochetté r'appaîse Cupidon,
 Vn follastre cymbal vn follastre garçon;
 Mais les hommes de bien sentent l'ame rauie
 Par les diuins fredons de celeste harmonie.

XXV.

Siet dit kleyn wicht eens aen/
 Zijn ooghsuens staen vol water:
 Neen, neen; het is ghedaen/
 De werelt is den klater/
 Daer Venus hem med' stilt.
 Dit's kinder-spel: maer wile
 Ghy man'lyck zyn van hert;
 Verfoet all' uwe smert
 Met hemelsche ghenucht/
 Niet met een aertsch gherucht,

Hac

Hâc vincitur; illâc perditur.

Ioan. Croobbaert excud. cum Privilegio.

XXVI.

Hâc vincitur, illâc perditur.

ERgo iterum ad ludos: positis age seria nugis,
 Si tibi sit Palme tanta, Cupido, sitis.
 Fallimur; & sua sunt puerili seria ludo;
 Seria, cum ludit, proelia bellat Amor.
 Et sua victori sunt præmia, pœnaq; victo,
 Illi Laurus, huic flamma, perenne lucrum.
 Vincitur anticâ, (res est vel cognita lippis,
 Et genus hoc ludi plurima turba colit)
 Perdit, posticâ volucrem qui traiecit Orbem,
 Si vero graderis tramite, Palma tua est.
 Perdere vult nemo, nemo non vincere; ludit
 Turba, sed Idaliÿ deuiat arte Ducis.
 Hoc duce Croesus ait; Pluti me dona beabunt:
 Scilicet hæc ludi Palma: Beatus eris.
 Hinc res occulto vel aperto fœnore crescit,
 Hinc Furina vncis artibus auget opes.
 Quem parasitus Amor blase poppismate lingua
 Fascinat, in solo est, inquit, amore quies.

Turpia

Turpia mox totâ venatur gaudia Cypro,
 Et Thalamos vetitâ querit, aditq; viâ:
 Sponsus Penelopes, Remex vitiosus Vlyssæi
 Alcinoi Porcus de grege, leno Paris.
 Est sibi qui sacros auro mercetur honores,
 Est cui sceptrâ dolo nata Tyrannis alat:
 Prô pudor! innocuo vilet sine sanguine Palma,
 Et iocus est rupto fœdere læsa fides.
 Sed nullum malè parta beant, vel sceptrâ, vel aurum,
 Aut honor, aut diti tota volupta penu.
 Scilicet æternis præfert qui terrea gazis,
 Has perdit, fluxas dum malè cogit opes;
 Luditur, & vanam lucri dum plaudit ad ymbra,
 Serò lucrum Stygijs se videt esse rogis.
 Sic avidos Palmæ fallit præposterus error;
 Quisquis es, ad Palmam quâ via, flecte gradum.
 Vna via est Virtus, Virtus te sola beabit,
 Sola tuas Lauri cinget honore comas.
 Virtus delicias, Virtus parit vna triumphos,
 Virtus fidereas vna ministrat opes.
 Hâc duce si ludis, vincis, nisi luseris, erras:
 Vincitur hâc, illâc perditur: O quid agis!

XXVI.

D'vn tres-estroit lien Daphne s'est mariée
 Auecq le Dieu Vulcain, le mespris, & la gloire:
 Hola doncq ! gardez vous de faire par là l'entrée
 Ou tu seras frustré du prix de là victoire.

XXVI.

Cupido ghy verliest/
 Ghy speelt van achter uit;
 Siet dat ghy beter kiest/
 Hier en is gheen ghewint.
 Volght Deught/laet onrecht staen/
 Soo speelt ghy recht booz in.
 Dit is de rechte vaen/
 Dit is den besten sin:
 Wacht u van 't eeuwigh vper/
 Kiest liever den Laub'rier.

Venturum exhorresco diem

Ioan. Cnobbaert exc. cum Privilegio.

XXVII.

Venturum exhorresco diem.

Hei mihi! quæ Circe vultum mutavit Amoris?
 Dædala quò picto cessit ab ore Venus?
 Quò dens oris ebur? niuei quò lilia colli?
 Quò nitor, & gemina lumina bina faces?
 Quò rosa malarum, natiuaq; purpura labri,
 Quæq; prius posuit Gratia fronte Larem?
 Quò coma defluxit flauentibus aurea cirris?
 Quam velit esse suam Phœbus, & esse Charis.
 Nulla manent prisca pueri vestigia forma;
 Squallidus at toto luror in ore sedet;
 Os abit in rostrum, toto stant vertice pluma,
 Luminaq; in binis bina sepulta cauis.
 A scalaphum (falso nisi stet pro teste vetustas)
 Sic turpem Cereris filia fecit auem,
 Hostem lucis auem, dirum mortalibus omen,
 Tristia dictantem funera, mortis auem.
 At tibi non Hecates furor, aut mala gramina Circes
 Mutarunt vultus, leno puelle, tuos:

Ast

Ast Hecate peior, Circeâq₃ arte Voluptas,
 Quæq₃ timent testem crimina fœda diem.
 Dulichius deforme gula sic grunnio rostrum
 Debet, auaritia, quod micet aure, Midas.
 Proderis è vultu: quid frustra conderis vmbri?
 Phœbus adest; luci te dabit orta dies.
 Illa dies, Minos quatiet quâ cœlicus vrnâ,
 Et Themis ætherio ius dabit æqua foro,
 Illa dies, cœcis quæ pandet operta cauernis,
 Et si quid nigro nox tegit vlla specu,
 Illa dies, renum quæ scrutatura latebras
 Eruet arcanos, Cypria furtâ, metus,
 Illa dies, veri quâ testibus obruta caussam
 Destituet Paphij Suada vel ipsa gregis:
 Hæc tibi terrori est, timet hanc mens conscia testem,
 Hæc est quam refugis; Cyprie bubo, dies.
 Sic metuit lucem, subselliaq₃ æqua Catonis
 Autolyçi è piceâ posteritate nepos;
 Sic famosa sacra temerato fœdere tædæ
 Venturi Coniux Coniugis ora timet.
 Omne scelus pauidam est, refugit testemq₃, diemq₃,
 Si nigra quid noxæ nox sine teste parit.

*Aeneus est, nullo pallefcere crimine, murus:
Si vis Orbe metum tollere, tolle scelus.*

XXVII.

L'hibou, & le mondain, & la rate-penade,
Nourrifons de la nuict, le iour ont en horreur;
Ilz craignent que Titan par fa dorée œillade,
Descourirat aux cieux leur infame laideur.

XXVII.

Wat is dit booz een wyl?
Is Venus kindt soo vuyt?
Is dit dat liebe kindt/
Daer elck is op berfandt?
Nu sie ick wat daer fchuyt :
Het fucht/het beeft/het huyt
Van vreefe van den dagh/
Die (dat het opt ontfagh)
Sal bzinghen in het licht
Dijn vuyt onkuyfch ghesicht.

XXVIII.

Post tenebras Spero lucem

Ioan. Cnobbaert exc. cum Privilegio.

XXVIII.

Post tenebras spero lucem.

EN tibi Cimmerie clarissima noctis imago,
 Vel si quos habitat nox magis atra specus.
 Solibus orba tribus gemit Nilotica Memphis;
 Sed tibi, Nile, diem quarta revexit Eos:
 At Mundo eternis nox incubat atra tenebris,
 Fax vbi nullius sideris vlla nitet.
 Mille adeò rutilent Soles, & Sidera mille,
 Etnoua Lunarum millia dena micent;
 Gaudet Amor tenebris, tenebras scelus auget, & ipsam
 Mutat in vmbrosa noctis opaca diem.
 Ipse ego, cùm radiant tot claro in vertice Soles,
 Lucifugâ hoc credor Iudice, lucis inops.
 Scilicet Impietas naso suspendit adunco,
 Si cùm teste Deo viuere suadet Amor.
 Nox illi virtus, animi demissio torpor,
 Paupertas sordes, Virginitasq; probrum,
 Flagra, preces, gemitus, lacryma, ieiunia nuga,
 Mors iocus, Infernus fabula, sanna Polus.

F

Tempu

Tempus erit, misso cum fulminis igne, videbis
 Ipse tuas tenebras, Munde, meumq³ diem;
 Cùm spretum mirata iubar turba affecla Mundi
 Clamabit mœsis exululata modis:
 Ergone nos error recti de tramite flexit,
 Nec Themis æqua duces prætulit vlla faces?
 En qui tot ludos nobis fecere, iocosq³,
 Quorum vita fuit fabula, morsq³ probrum,
 Nunc genus ætherium sortiti gaudia captant
 Coelituum densos inter agenda choros.
 Nos salebras, tribulosq³, & inhospita saxa secuti
 Fecimus à paruis ad mala magna gradum:
 Illi, defixis animi inter Sidera curis,
 Emerunt breuibus gaudia longa malis.
 Sic illaudatos quondam laus debita, spretos
 Gloria, & invisos spontè reuisit amor:
 Nempe velut nostro cum Cynthius exulat orbe
 Nulla Venus, oculo iudice, rebus inest;
 Ast vbi noctiuage velamina detrahit vmbra,
 Tota Venus Phœbo cum redeunte redit:
 Sic mihi, qui densâ Mundi gemo nubilus vmbra,
 Ereptum referet lux inopina decus;

*Lux toties imis mihi suspirata medullis,
 O mihi lux longis gratior è tenebris!
 Lux, de quâ nullos speret nox vlla triumphos,
 Eia veni, noctis iam satis, eia veni.*

XXVIII.

Ce Diuin Cupidon, tout embrasé d'amour,
 Descocche mil sôuspirs apres ce beau sejour;
 Mais celuy-là de peur tremblotte, & herissonne,
 Pélant qu'en tout momét au lugemét l'on sône.

XXVIII.

Sal dan altjdt den nacht
 Het klare licht versmachten?
 Sal 's werelts boose macht
 Altjdt de deught verachten?
 Neen/neen:hier is den dagh/
 Die Venus kindt ontsagh.
 Des Oordeels klaren dagh
 Verlicht dat duyster lagh.

Tinnit: inane est.

Ioan. Crobbaert exc. cum Privilegio.

XXIX.

Tinnit : inane est.

N Vlla viret Fama, me Iudice, Laurea luco,
 Nulla tuis rutilant, Herme, metalla vadis,
 Nullus Acidaliâ lepor enutritur in aulâ,
 Copiaq₃ in cornu, Copia, nulla tuo est.
 Ne mirare; boni fons mendax aret, egetq₃
 Fundere inexhaustas creditus Orbis opes.
 Solut ad hac risu sua Cyprius ora Cachinno,
 Et quasi maternum pulsat, amatq₃ Penu,
 Aut distenta salit velut agnus ad vbera, pleno
 Aut stabulo Elai pullus adhinnit equi.
 Credula res Amor est; eluditur, & quia magno,
 Magna sonat Mundus murmure, magna putat.
 Magna sonat magno, sed inania munera, fastu:
 Scilicet agnatum prodit inane sonus.
 Nola cauum loquitur natiuis tinnula linguis;
 Vocali speres massica nulla cado.
 Et tamen vt fucis Dictæa sequentibus era,
 Murmure sic Mundi fit tibi fucus, Amor.

*Pabula sperasti: quis inani pabula ab vmbra
 Speret, & arenti fonte leuare sitim?
 Fallere: Pelleos fortuna secuta triumphos
 Seq̄₃, suaq̄₃ dedit subdita Regna rota:
 Nec tamen explerunt Pelleas equora fauces,
 Terraq̄₃ sat tanta non fuit vna fami,
 Sic decus Isacidum Salomon, sic Persidos aula
 Ludibrium, fraudem fassus es Orbis, Aman.
 Pleno in vtrumque sinu se effuderat Orbis, at ille
 Sceptra, & opes vanas credidit, ille nihil.
 Vt somno delusa fames dape gaudet inani,
 Vt ficto cumulat Phantasos ere sinus:
 Sic dominum quamuis tibi Sors transcripserit axem,
 Plutus opes, fasces Gloria, Fama tubam;
 Mox vbi lux cecas animi dimouerit vmbra,
 Inuenies, magnum præter inane, Nihil.*

XXIX.

Qu'est cecy Cupidon ? aufsi toft que tu fonne,
 Le Monde retintant d'un petit ton fredonne:
 Oyez cecy Mòdain: c'est que le Monde est vuide;
 Car iamais ne tintoit chose du tout folide.

XXIX.

Hoe 's werelts ydel klay
 O meer/en meer beloofst;
 Siet dat ghy desen snay
 Soo veel te min gheloofst.
 Hoe merder van gheluyt/
 Hoe min dat 't vat befluyt.

Omnibus hic Deus est omnia; mane nihil.

Phil's de Mallery fecit.

I. Cuobbaert exc. cum Privilegio.

XXX.

Omnibus hîc Deus est omnia; inane nihil.

AH! quæ lympha avidos animi restinxerit æstus?
 Quæ noua congenitam vicerit esca famem?
 Nil animo satis est; animo non sufficit vni,
 Quidquid alit diti Mundus vterq; sinu.
 Sic licet innumeros Nereûs Pater ebibat amnes,
 Non tamen epotus exsaturatur aquis;
 Sic nunquam congesta rogius fomenta recusat,
 Quoq; data est maior copia, plura cupit.
 Dum fugit è Pharijs gens Cœli cura catastis
 Errabunda vago tesqua per alta pede;
 Sola fames vbi, sola sitis regnabat, egestas
 Sollicitos poterat figere sola lares:
 Munera, nescio quæ, diuinis illita succis
 Aethra dat, Angelicâ munera pista manu.
 Nulla cibus inhians defraudant vota palatum,
 Inq; dape hac omnis daps, sapor omnis inest:
 Non tamen hinc oculis saties, non auribus, vnus,
 Hinc sibi quæ carpat, gaudia gustus habet.

Et quamquam satiet sua sensum quemq₃ Voluptas,
 Mens vocat absentes insatiata dapes:

Sic vbi squallentis deserta per arida terra
 Tendimus in patrios deuia turba lares;

Nil cupidis satis est. Nostri extorris ab oris
 Coelestes satiat Copia proma domos.

Cinnama, thura, rosas, opobalsama naribus optas?
 Elysium dio fragrat odore nemus.

Auris ab Aönij pendet dulcedine plectri?
 Auribus hîc dio pectine mella fluunt.

Ambitiosa gula est? Deus hîc conuiuia, cibusq₃,
 Instruit aeternas coelica mensa dapes.

Si color, & pictâ lux Iride lumina pascunt;
 Lux Deus est melior luce, colore color.

Si formosa placet vegetis Charis addita membris;
 Hîc Deus est membris gratia, forma, vigor.

Hîc auri, Fameq₃, fames angusta queratur
 Pectora: sit licet hæc Caesaris, illa Midæ.

His sua mergat aquis Epicuri vota cupido,
 Hoc Sophiæ flammâs ponat in amne sitis:

Scilicet vnus opes, Sapientia, Fama, Voluptas,

Omnibus hîc Deus est omnia, inane nihil.

Ipsè

*Ipse adeò veniat Nihilo si iunctus inani,
Expleat hîc Mundum Mundus, inane Nihil.*

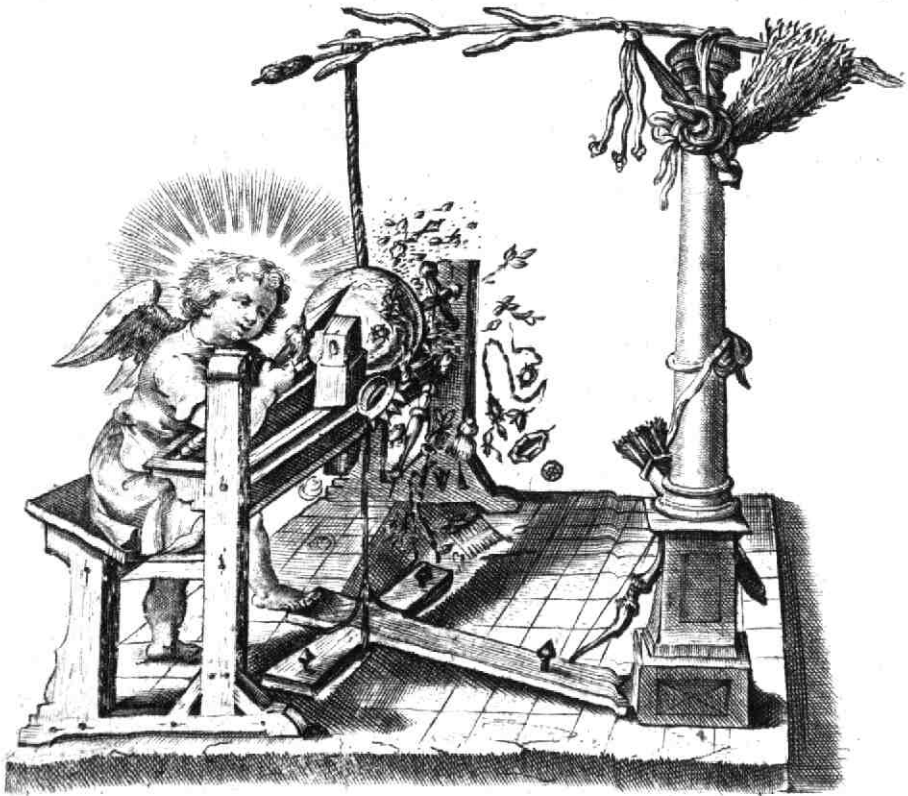
XXX.

Le Monde est vuide & vain fans substance &
moëlle,
Son bien est rien, sa fleur vapeur, ses perles gresse:
Foulez le donc au pied, caressez la Cité,
Où Dieu est tout en tout par son immensité.

XXX.

Al wat het lijf verciert/
Al wat de ziel versiert/
Al wat van vreughden leest/
Al wat de Werelt heeft/
Godt is 't hier al in al;
Laet byp dan 't seetsche sal.

Erit

Exit ex hoc æquior orbis.

Ioan. Croobhaert excud. cum Privilegio.

XXXI.

Erit ex hoc æquior Orbis.

OMnia Dius Amor tentavit, & omnia, nisi
 Hinc sibi spe Mundum subdere, & inde metu:
 Effronti rigidus sed perstat fronte, nec vllis
 Dat verbis victas, verberibusq³, manus.
 Vltimus en aries Crux, clavi, spina, columna,
 Funis, arundo, flagrum, lancea, sanguis, Amor.
 Iam scio, iam ponet, bellorum semina, noxas
 Mundus Cœligenæ factus Amoris amor:
 Si quid inæquali gibbosum extuberat Orbe,
 Protinus abrafo tubere ponet onus:
 Rex scelerum Tumor ipse cadet, cadet ebrius Euan,
 Et consanguineo cum grege mœcha Venus.
 Nempe coronato tibi vertice fulguret aurum,
 Diuinum terebrent spineaserta caput?
 Det sceptrum tibi gemma, Deo det inanis arundo?
 Saxum illi, tibi sit sella curulis ebur?
 Ille suo rubeat, tu sanguine Muricis? illum
 Dedecoret vestis candida, te decoret?

Aurea

Aurea te cingat torques, hunc ferrea ? Christum
 Vincula, te spirâ dite coronet onyx?
 Diues opum Pariâ viuas trabeatus in aulâ,
 Et patrio dicas Regia iura foro,
 Ille domûs exfors, Regnisq₃ ex torris auitis,
 Ille animam gelido sub Ioue nudus agat ?
 Dulce saporato te nectare proluat aurum,
 Diaq₃ myrrhatus asperet ora liquor ?
 Barbaries dios vellat recutita capillos,
 Et struat in cirros ars tibi lena comam?
 Sputa Deo eripiant, tibi det cerussa colorem?
 Te speculi obtenebrent fulgura, vela Deum?
 Plaudat amœna tibi manus, & pes Orgia, Christo
 Clauus vtrimq₃ manum figat, vtrimq₃ pedem ?
 Somnus Amycleo stertat tuus ansere, Christus
 Pendeat in durâ pervigiletq₃ trabe ?
 Vt reseret cuspis Diuinum ferrea pectus,
 Et tibi stet rigido vinctum adamante iecur?
 Non ita: sanguis adest, qui fracto adamãte triumphet,
 Quoq₃ Amor exæquat omnia, tornus adest.

XXXI.

Raclez Amour Diuin toutes ces finfreluches
 Ces carcants, ces miroirs, ces sceptres, ces em-
 busches,
 Ces pieges des mortels, afin que le faux monde
 Ne vienne à entraîner aux enfers tant de mode

XXXI.

Wie soud' oft sin/oft hert
 In ydelheydt verblýden/
 Aenfiende Christi smert/
 Aenfiende Christi lyden?
 Neen/neen: al's werelts pracht
 Wordt in dit bloedt versmacht/
 Dat in haer is verwaeyt/
 Wordt hier al af-ghedraept.

Patet aethra; clauditur oebi.

XXXII.

Patet æthræ ; clauditur Orbi.

IO triumphe! Deus Cordis dominatur in aulâ,
 Vicit Amor, clausit Cor tibi, Munde, fores.
 Nec prece, nec precio, nec Marte, nec arte, nec astu
 In Cordis penetres, Cyprie leno, sinus.
 Ipse ad eò fulvum Mundus vertatur in imbrem,
 Quo fertur Danaës imbre perisse pudor:
 Cor Superis concors arx insuperabilis, Orbis
 Cum didicit blandos, munera ficta, dolos,
 Cum didicit tot opum pretiosa pericla, tot hamos,
 Cum didicit Paphios felle madere fauos:
 Nempe Magister Amor Cor cordi reddidit excors,
 Et Gnydias casto sopijt igne faces.
 Hinc modo cœlestes toto bibit ore fauillas,
 Hinc superi solas excipit Orbis opes.
 Cor, animamq̃, facit Cordi Dens. o age, Mundo,
 Si tibi cor, cordis tu quoque claude fores.

*Ita uouemus, ita speramus,
Ita de nobis ipsi promittimus,
Eiusq; rei testes*

*Has quales, quales ingenij nostri ta-
bellas ad aras tuas,*

S. P. I G N A T I,

*quasi sexcentij tuis in scholis exacti
Minerual, ipso festi tui per-
uigilio,*

*Communi omnium Rhetorum no-
mine, & voto appen-
dimus.*

Ægi-

Egidius Tellier. II. IV. XIII. XVI.
XIX.

althasar Gallæus. X. XII. XXIV.
XXVI. XXXI.

erardus van Rheyden. XXI. XXIII.
XXXII.

annes Waerenborch. VIII. XIV.
XV. XVII. XVIII.

annes Moretus. I. VI. XXVII.
XXIX.

annes Tissu III. XXV.

icolaus Coldenhoue, præter ipsam
cum carmine Dedicationem, V.
XI. XXVIII. XXX.

ilippus Helman. IX. XX.

ilippus Fruytiers. VII. XXII.

Ad maiorem Dei gloriam.

Anno Domini, 1627.

Pouf-

XXXII.

Pouffez tant qu'il vous plaift, ce cœur faict à
 l'espreuue
 Ne peult estre perçé, par ce qu'icy se treuue :
 Mais si ce grand Tireur vient à darder ses fleches,
 En moins de rien verras, qu'il aura faict la bre-
 sche.

XXXII.

Cupido/rupmt de Vaen/
 Laet 's werelts booz vry staent;
 Dit hert is alte herdt
 'T en gheeft noch om u hert
 Noch 's werelts slecht bestier/
 'T is vol van Hemelsch vper.

SV MMA PRIVILEGII.

PHILIPPVS Dei gratiâ Hispaniarum, &c.
Rex Catholicus, Serenissimus Belgarum
Princeps, diplomate suo sanxit ac cauit, ne
quis citra *Ioannis Cnobbari* Typographi Ant-
uerpiensis voluntatem, libellum, cui nomen
TYPVS MVNDI, aut contenta in eo em-
blemata, intra sexennium in Belgio impri-
mat, aut alibi locorum impressa in Belgium
inferat, venaliaúe exponat. Qui secùs faxit,
confiscatione librorum atque laminarum, &
aliâ graui pœnâ mulctabitur, vti latiùs patet
in litteris datis Bruxellæ Anno M. DC. XXVII.
die 16. Iunij.

Signat

Steenhuyse.

01456445 rs

APPROBATIO.

EGO infrà scriptus legi libellum hunc, seu Typum
Mundi Emblematicum versibus illustratum à
Rhetoribus Collegij Societatis IESV Antwerp. Qui
cùm & argumento ipso utilis, & iconũ, carminumq̃,
amcenâ varietate non iniucundus sit; ad exornandã,
animandãq̃, ad pares subinde lusus, & studium iu-
uentutis industriam, luce & prælo dignum iudico.
Antwerpia 1627. 2. die Augusti.

Zegerus van Hontsum Canonicus
& Eccles. Cathedralis Pœni-
tentiarius, librorum censor.